

IGEHIRDETŐ

Az Erdélyi Református Egyházkerület folyóirata

Vasárnapi imádság

Irgalmassággal gazdag Isten! véghetetlen jóságú mennyei Atyám!...

Esedezem annak felette, én Istenem és Atyám! hogy a te olvasott és hallott beszédedet pecsételd be szívembe, hogy arról éjjel-nappal elmélkedjem, és a te idvességes ismeretedben, a hitben, kegyességben és az előtted való kedvességben nevedekjem. E végre adjad szent Lelkedet, aki engemet e mai napon, az egész héten és életemnek minden idejében bírjon, tanítson, vezéreljen és igazgasson, hogy hátralévő napjaimat a te kegyelmedben: igaz szeretetedben, félelmedben és szolgálatodban tölthessem el mindaddig, míg nem eljutok ama boldog és kívánatos helyre, ahol tökéletes szereteted, tiszteleted és dicséreted által örökkévaló ünnepet szentelhetek néked az egekben, az Úr Jézus Krisztus által. Ámen.

Szikszay György: *Keresztyéni tanítások és imádságok.*

Budapest 1905. Új kiadás

Tartalom

Tanulmány

Sherman E. Johnson: Jézus prédikálni kezd. Máté 4,12–17	51
---	----

Vasárnapi prédikációk

Csiha Kálmán: Az emlékezés kövei. Józsué 2,1–11.15–18	53
Claude Demissy: A főníciai asszony hite. Márk 7,25–30	55
Geréb Zsolt: Lévi elhívása. Lukács 5,27–32	56
Kováts László: Orcáját nézzük, szavát hallgassuk. Énekek éneke 2,14b.....	58
Nagy László: Az Isten Krisztusa. Lukács 9,18–20	61
Walter Peter: Isten világossága. Ézsaiás 60,1–6	64
Werner Pfendsach: Egyház, a maga valóságában. Máté 13,36–43.....	66
Werner Pfendsach: A nevető hal	
I. Jónás közöttünk van. Jónás 1,1–3.....	69
II. Menekülni nem kifizetődő. Jónás 1,4–16.....	73
Szekeres István: „Ügyeljünk egymásra”. Zsidókhöz 10,19–25	76
Vad Zsigmond: Múlik a sötétség. 1János 2,8b.....	78

Böjtfő vasárnapra

Balogh Béla: A versenypályán. 1Korinthus 9,24–27.....	81
Nagy István: Változzatok el! Róma 12,2.....	82

Esketési beszéd

Nagy László: Annyira szerette őt. 1Mózes 29,20.....	86
---	----

Temetési beszédek

Czapfalvy József: Elég, Uram! 1Királyok 19,4b	88
Czapfalvy József: Végig türelemmel. Jakab 5,11a.....	89

Tanulmány

Sherman E. Johnson
USA

Jézus prédikálni kezd

Máté 4,12—17

a) A prófétai keret (4,12—16)

12. Amikor Jézus meghallotta, hogy Jánost fogságba vették... A történetet a 14,3—12 beszéli el. Lukács a történetet művészi szemponttól vezéreltetve Jézus megkeresztelése előtt említi (Lk 3,19—20). A negyedik evangélium Jézusnak kiterjedt nyilvános működést tulajdonít János fogságba vetése előtt (l. pl. Jn 3,22—30).

13. Máté előre jelzi a Márk 1,21-et, és megállapítja, hogy Jézus valóban Kapernaumban telepedett le, mely valószínűleg a mai Tell Hum. Ezt úgy határozza meg, mint Zebulon és Naftali földjét, azzal a céllal, hogy előkészítse az ezután következő idézetet.

15—16. A jövendölés (Ézs 9,1—2) eredeti értelme az volt, hogy még ezek a területek is részesülni fognak az eljövendő üdvösségben. Máté ezt arra használja fel, hogy megmagyarázza, miért működött Jézus inkább a megvetett Galileában, mint Júdeában. Az idézet szövege különbözik a Septuaginta szövegétől, származhat ez egy különálló görög változattól vagy egy rabbinikus szóbeli magyarázattól.

A tenger melléke Ézsaiásnál a Földközi-tengerre vonatkozhatott; itt azonban a Galileai-tenger környékét jelöli.

A Jordánon túl Transzjordániát jelöli, mely ugyanúgy, mint Galilea, Heródes Antipás negyedes fejedelem uralkodása alatt állott. Galilea körzetet vagy tartományt jelent. A pogányok Galileája eredetileg a nemzsidók tartományát jelentette. Sokakat e terület lakói közül a Makkabeusok idejében erőszakkal áttértettek a zsidó vallásra.

b) Jézus kihirdeti Isten országának az eljövetelét (4,17)

17. A görög szó, melyet megtérésnek fordítanak, alapjában véve azt jelenti, hogy „meggondolni magát”, a Septuagintában azonban gyakran a héber „bánkódni bűneiért” értelemben használatos. A bűnbánatról szóló tanítás egyike a legfontosabb zsidó tanításoknak. Magába foglalja a mély bűnbánatot, amennyiben lehetséges, a jóvátételt, és a rendületlen elhatározást, hogy ezt a bűnt újra el ne kövesd. Az ilyen bűnbánat csálthatatlanul meghozza az isteni megbocsátást, anélkül hogy bármilyen közvetítésre és szertartásra szükség lenne. Az ember mégsem lehet soha egészen biztos abban, hogy bűnbánata tökéletes, csak abban az esetben, ha másodszor is ellen tud állni a kísértésnek, hogy ugyanazt a bűnt újra elkövesse.

Rabbi Aha híres mondása Kr.u. 320-ból: „Ha az izráeliták egy napig bűnbánatot tartanának, a Messiás, Dávid fia, rögtön eljönne.” Jézus bűnbánatról szóló tanítása az Ótestamentumon és a judaizmuson alapszik.

A mennyek országa és Isten országa megnevezések váltakoznak a szinoptikus evangéliumokban. Az előbbi szó szerint fordítja a rabbinikus malkúth shāmayim kifejezést; a „mennyek” kifejezés használata által Isten nevének említését kerülik el. Az Ótestamentumban nem találkozunk a pontos kifejezéssel, de a gondolat kifejezésre jut (pl. Zsolt 145,11—13). Alapvető jelentése Isten „korlátlan uralma”. Az Ószövetség ezt az uralmat örökkévalónak tartja, mert Isten teremtette a világot; uralkodása már most jelen van, mert ő Izráel királya és ez a jövőben is nyilvánvaló lesz.

A rabbinikus gondolkodás továbbfejleszti ezt a fogalmat. Noé idejében az emberek visszautasították Isten királyságát, és attól fogva Isten csak a mennyek ura volt, addig, amíg Ábrahám, Mózes és Izráel fiai el nem fogadták az ő korlátlan hatalmát. Mivel Izráel nem engedelmeskedett neki, a világ fölötti uralkodás a pogányokra terjedt ki. Mindazonáltal Isten uralma valósul meg, valahányszor egy ember aláveti magát Isten akaratának és magára veszi „országának igáját”, idézve a „Hallj meg, Izráel”-t (5Móz 6,4—9; 11,13—21; 4Móz 15,37—41).

Isten országában Isten uralma mindenkire ki fog terjedni és mindenki számára látható lesz. A legrégebb zsinagógai imádságok, mint pl. a Tizennyolc áldás és a Kaddish, kéréseket tartalmaznak Isten országának eljövételére vonatkozóan.

Isten országa központi helyet foglal el Jézus tanításában, amelynek eljövendő és csodálatos voltára különös súlyt fektet; mi több, Isten országa jelen van (szó szerint „elközeledett”), és a hívőknek nem kell sokáig várniuk. Ennek a tanításnak Jézus különös nyomatékot ad:

a) Természetesen az embernek erkölcsi erőfeszítések árán kell Isten országának eljövételére felkészülnie, ez azonban főleg Isten ajándéka (Lk 12,32). Miután a magot elvetik, Isten meghozza a termést (Mk 4,1—9 = Mt 13,1—9; Mk 4,26—29; Mt 13,31—33).

b) Isten országa az ő ajándékainak összessége, és mint olyat, csak a költészet írhatja le (13,44—46).

c) Annak ellenére, hogy Isten országa teljes dicsőségében csak a jövőben fog megvalósulni, megnyilvánulási jelei már megmutatkoznak Jézus prédikálásában (12,28 = Lk 11,20; 11,12—13 = Lk 16,16; 13,16—17 = Lk 10,23—24) és a tanítványai között lakozik (Lk 17,20—21). Az úri imádságban (6,9—13 = Lk 11,2—4) Isten nevének megszenteltetése szoros kapcsolatban áll országának eljövételével, és a 6,10 azonosítja azt Isten akaratának beteljesülésével a földön, ugyanúgy, mint a mennyben. Isten országának közeledése, első gyümölcseinek megjelenése, a jelen üdvösségért való hálaadás összefonódása az ő dicsőségére való várakozással a közeljövőben — ezek a sajátosságok végigvonulnak az Újtestamentumon és igazolják eszkatológiájának sajátos voltát.

d) Az emberek valóban beléphetnek már az ő országába (5,20; 18,3; 20,1—16), és a boldogmondások (5,3—11) az ő lakóit szándékoznak jellemezni. A belépés feltételei többé nem nemzeti vagy faji, hanem kizárólag erkölcsi és vallásos jellegűek. Szoros kapcsolat áll fenn Isten országa és a tanítványok csoportja között, és nem meglepő az, hogy Máté hajlamos arra, hogy azonosítsa ezt az egyházzal (13,47—52; 16,18—19).

e) Jézus Isten országának hírnöke, és ő szorosan kapcsolódik ennek a jelenben való megnyilvánulásaihoz. A kritikusok véleménye különbözik arra nézve, hogy vajon Jézus maga akarta-e ezt megvalósítani. Nincs logikus összefüggés Isten országa és a Messiás vagy az Ember Fia között, de a kétféle várakozás az evangéliumokban ugyanúgy összefonódik, mint egyes zsidó iratokban.

Fordította: Geréb Erzsébet

(*The Interpreter's Bible*. Vol 7. 273—275.)

Vasárnapi prédikációk

Csiha Kálmán

Az emlékezés kövei

Alapige: Józsué 4,1–11.15–18

Bibliailvasás: Róma 8,28–39

Telve a múlt emlékeivel, alig pár hete jöttünk át az óesztendőből az újba. Emlékezve-reménykedve hallgassuk most Isten Igéjét, mely azzal kezdődik, hogy Izráel népe átment a Jordánon.

Ahogy kimondjuk, hogy átment a Jordánon, olyan kicsi mondatnak tűnik. De ebben a kicsi mondatban annyi aggodalom, annyi szenvedés, annyi reménység és annyi hit van. Nehéz volt átmenni a Jordánon, hisz a Jordán nagyon sebes folyású folyó volt. A neve azt jelenti magyarul: halál. Aki át akarta úszni, az legtöbbször belepusztult.

A Józsué könyve azt mondja el nekünk, hogy amikor Isten parancsára Izráel népe elindult és a Tízparancsolat ládáját vivő papok beleértek a Jordán vizébe, akkor fentről nem folyt tovább a víz és a bal oldalon pedig lefutott a víz a Holt-tenger felé. Egyes természettudósok, részben a Biblia megjegyzéseire is támaszkodva, úgy magyarázzák ezt, hogy nagyon mély mederben folyt a Jordán, s mivel többször volt földrengés azon a vidéken, meglehet, hogy a felső szakaszon beomlott a Jordán partja s így természetes gát keletkezett. Ezért lett szárazzá a meder, ahol Izráel népe átment. Lehet, hogy így volt, lehet, hogy nem, de egy bizonyos: Isten azt mondta: menjetek; a víz lefutott, a meder üres maradt, és így átmentek a túlsó partra.

Mennyi minden van a mi számunkra is ebben „az átmenni a túlsó partra” kifejezésben. Sokszor súlyos betegségben, sokszor életünk egy-egy nagy megpróbáltatása közepe kellett átalmenni a túlsó partra. Amikor úgy érezzük, hogy nem lehet, mert előttünk van a Jordán, a halál, amikor úgy érezzük, hogy itt emberi erő már nem segíthet, hogy elborítanak a gond és a fájdalom vizei, a félelem és a halál vizei, akkor Isten azt mondja, hogy induljunk el, és amikor beleér a lábunk, a szívünk, az imádságunk, a könnyünk a Jordánba, akkor egyszerre lefutnak a vizek, akkor egyszerre van száraz, akkor egyik lépésről a másikra van száraz, s bár néha hónapok telnek el, talán évek telnek el, de átjutunk a másik partra. Ezt lehet úgy is magyarázni, hogy emberi segítség volt; úgy is, hogy az orvosság hatása volt; úgy is, hogy emberek jöttek segítségül. De mindenképpen sokszor érezzük a magunk Jordán folyójának mély szakaszai-ban, hogy Isten vezet, hogy Isten ad emberi segítséget, hogy Isten ad mennyei erőket. Mi csak megyünk, szorongva, ámulva, csodálkozva, merengve és imádkozva, csak megyünk, és egyszer csak átjutunk a túlsó partra.

Egyszer majd így fogunk átjutni az örök élet túlsó partjára is, a halál vizeit, ezt a végső Jordánt is Isten fogja kétfelé választani előttünk.

Amikor Izráel népe átjutott a túlsó partra, akkor Isten azt akarta, hogy egy pillanatra még menjen vissza mindenik nemzetségből egy-egy ember. Vegyenek fel innen a Jordán folyó közepéből, arról a helyről, ahol bátorsággal állnak a papok lábai, tizenkét követ, vigyék át azokat és tegyék le a túlsó parton, az új szálláson, és építsenek belőle emlékoszlopot azzal a céllal, hogy ha majd megkérdik a gyermekek, hogy mit jelentenek ezek a kövek, akkor tudják elmondani nekik, hogy — íme — mi ott jártunk a Jordán alján a szakadékban, ott jártunk a halál szintje alatt, de Isten minket megsegített és azért hoztuk ezeket a köveket, hogy a gyermekek, az unokák és minden utánunk jövők számára örök emlékeztetők legyenek.

Isten azt akarja, hogy neked is legyenek emlékköveid. Neked is megvannak a magad emlékkövei. Téged is visszatérít az Úr Isten még egy pillanatra a Jordán folyó mélységeibe, hogy felhozd és elhozd magaddal emlékköveidet.

Különös köveket hozunk fel a magunk Jordán folyóiból. Vannak, akik fekete

köveket hoznak, egy-egy gyász, egy-egy nagy szenvedés emlékét, egy-egy szomorú fájdalom fekete követ. És vannak, akik visszatérnek a Jordán folyó medrébe és onnan gyönyörű fehér köveket hoznak, melyekről sugárzik a szabadítás, melyekre lelki betűkkel rá van írva, hogy Isten mindig megsegít, hogy Isten téged is megsegített és betegségben, gondban, könnyben, fájdalomban átjuttatott a túlsó partra, amiről sokszor úgy gondoltuk, hogy soha el nem érjük. Vajon te milyen köveket hozol magaddal? Mindenünknek vannak ilyen emlékköveink. Lehajlunk érettük a múlt vizébe, a múlt medrébe, és magunkkal visszük a jövőendő túlsó partjára, hogy felépítsük őket, hogy majd el lehessen mondani a gyermekeknek és az unokáknak: Isten megsegített. Mert azoknak, akik Istennel a Jordán folyó medrében találkoznak, azoknak olyan drága emlékeik vannak, melyeket érdemes továbbadni. Ezeket a tapasztalatokat tovább kell adni, mert e drága kincsek elsikkasztása bűn. A túlsó parton fel kell állítanunk az emlékoszlopot. Drága kövek voltak, mert csak akkor lehetett felszedni, mert csak onnan lehetett felszedni őket. Egyszerű kövek voltak, vízmosta kövek, faragatlan kövek, durva kövek, és mégis minden ezüst és arany kincsnél többet jelentettek.

A mi életünkben is vannak kövek, vannak Istennel való drága találkozások, vannak csodálatos nagy élményei az életünknek, amiket csak a Jordán folyó medréből lehet felhozni, amiket a parton nem találsz, amiket a jólét partjain, az egészség partjain, a zavartalan boldogság partjain nem találsz. Talán egy nagy betegségben, amikor hetekig élet és halál között forogtál, akkor találtad meg ezt a drága követ. Talán egy nagy szenvedésben, számkivetetten, talán egy nagy fájdalom mély, sötét völgyében, aminek vizébe féltél belemélni és minden biztonnal százszor visszafordultál volna, vártak rád Isten kövei. Neked itt a mélyben meg kellett tapasztalnod, hogy kétfelé vált a víz, hogy ott a mélyben is Isten volt veled, hogy Isten küldött vissza téged az emlékkövekért, hogy ott a túlsó parton, ott a jövőendő partján felépítsd a hálaadás templomát.

Mert épül egy ilyen lelki templom, ahová nem köveket hoznak az emberek, hanem élő kövekként a szívüket hozzák a Jordán medrének legmélyebb pontjáról, hogy felépüljön gyermeknek, unokának, hogy ha majd kérdik, akkor el tudjátok mondani: Isten velünk van. Így énekeltünk: „Hogyha éltünk vándorútja néha sötét völgybe tér, Jézus ott sem hagy magunkra, szava biztat, jer, ne félj.”

Aki ezt megtapasztalta, az mélyen lehajol az emlékkövekért, és az elviszi szívét a hálaadás oszlopába, amit maga az Úr Isten rakat a túlsó parton.

A folyó medrében is építettek egy emlékoszlopot, de miután a víz ismét rázúdult a Jordán medrére, ezt az emlékoszlopot többé már senki sem látta, csak emlékeik között őrizték meg tovább az emberek.

Sok ilyen emlékoszlopot építettünk mi is. De amikor az idő vize rászakadt és elborította, nem láttuk többet. Egy-egy drága, kedves arcot sem látunk már többet, mert elborította a múlt vize, a Jordán vize, a halál vize, de az emlékeinkben tovább hordozzuk, s amikor visszanezünk a partról, tudjuk, hogy ott van eltemetve egy drága szeretet, egy gyógyító jóság, egy utat egyengető igazság a mi számunkra is. De tudjuk, hogy ott, túl a parton, a legtúlsó parton, az örök élet partján, ott is, ott is van, aki vár bennünket, amikor majd megérkezünk.

Amíg megépítették az emlékoszlopot, a papok — tartva a Tízparancsolat ládáját — ott álltak a Jordán közepén. Ha Isten földrengéssel torlaszolta el a folyó vizét vagy más fajta csodával választotta szét a Jordán vizét, mindenféleképpen nehéz lehetett ott állni az utolsó pillanatig, amíg mindenki átvonult, amíg az oszlopokat is megépítették, amíg az a természetes gát, ami feltartóztatta egy ideig a Jordán folyó vizét, erejét vesztette és egyből lezuhant a víz a meder mindkét partján. Veszélyes dolog lehetett ott állni az utolsó pillanatig. De Isten azokra bízta, hogy álljanak ott, akikre rábízta a Tízparancsolat ládájának őrzését és hordozását is. Néha nehéz a folyómederben állni, ahol minden pillanatban lezúdulhat a víz, de Isten mindenkit odaállít valahová, az egyik partra vagy a másik partra, emlékoszlop-építőnek vagy az utolsó pillanatig a mederben lévőnek, s ahová Isten odaállít, ott meg kell állni. Ez az élet értelme! Az az életnek a

legnagyobb szépsége, hogy hűségesen megállok ott, ahová Isten állított. Nem törődöm azzal, hogy mikor zúdul le a víz, mert az én Istenem vigyáz reám.

Az a legnagyobb szépsége az életnek, hogy felhozzuk életünk mély medréből az emlékezés köveit, és megépítjük belőle a hálaadás templomát, hogy hirdesse az az emlékoszlop az utánunk jövőknek: íme, Isten megsegített! Csak álltak, türelmesen álltak a papok a folyó medrében, amíg Isten szólt, jöjjetek fel a Jordánból. Józsué továbbkiáltotta Isten parancsolatát: „jöjjetek fel a Jordánból”, és akkor elindultak ők is felfelé. Most már ők is tudták, hogy megmenekültek.

Életünk legmélyebb partjain hányszor hallottuk mi az Istennek ezt a kiáltását: „Jöjj fel a Jordánból”, és akkor elindultunk felfelé, elindultunk Isten felé, és akkor azt éreztük, hogy most már mi is megmenekültünk, hogy most már a miénk a túlsó part, a gyógyulás, a vigasztalás, az élet és az építés szent és csodálatos feladata. Bennünket is várnak az emlékkövek. Ez a mondat így utólag leírva kicsi szürke mondat, de akik átjutottak a Jordánon, akikről szólt ez a szürke mondat, azok tudták, hogy mennyi mindent jelentett számukra. Azok a kövek is jelentéktelen, szürke kövek voltak, csak azok tudták, akik építették, hogy mi mindent jelentett nekik. Nekünk is vannak emlékköveink: egy-egy elsárgult levél, egy-egy régi dátum, egy-egy régi fénykép, egy-egy leprélt virág, de csak mi magunk tudjuk, hogy ez milyen kincset jelent a számunkra.

Nekünk is vannak csodálatos mennyei emlékeztetőink: az úrvacsora kenyere és bora, a keresztség vize, melynek néhány cseppje gyermekeink fejére hull, a kinyitott Bibliából sugárzó üzenet. Mi igazán tudjuk, hogy mit jelentenek ezek a mi számunkra. Ez a mi titkunk! Ez a te titkod, ha megjárta Istenrel a Jordán folyó mélységeit, ha megérkeztlél Istenrel a túlsó partra. Ámen.

Claude Demissy

Franciaország.

A föníciai asszony hite

Alapige: Márk 7,25–30

Bibliaolvasás: Ruth 1,12–22

Az asszony, aki az úton halad, még fiatal. Ez járásán is látszik. Megjelenése határozott. Csak akik figyelmesen megnézik, azok jöhetnek rá, hogy gondokkal küszködik. De ki figyel ma erre?

Egyébként szokványos problémái vannak: a lánya beteg. Nem lehet tudni, hogy epilepsziás krízisei vannak-e, vagy asztmás, hogy étvágytalanság gyötri-e, vagy depressziós, vagy más pszichoszomatikus betegségben szenved-e. Abban az időben azt tartották, hogy gonosz lélek szállta meg és kerítette hatalmába. Ha a gyermeket gonosz szellem szállta meg, akkor ez azt jelenti, hogy súlyos beteg, gyógyíthatatlan, és ez a tudat az egész család életére rányomja a maga bélyegét. Ha mai orvosi szemszögből nézve naivnak és pontatlannak tűnik is, de a felidézett kép nagyon jól tükrözi a valóságot.

Az asszony természetesen mindent megpróbált. Előbb a gyógynövényeket, az itt-ott emlegetett orvosságokat. Az istenekhez is fohászodott. Főleg, hogy e korban volt miből választania. A vidéket irányító római hatóságok a rend érdekében több kultuszt, vallást is megtűrték. De semmi sem segített. A lánya még mindig beteg. Az asszony hallott egy híres zsidó gyógyítóról. Arról, aki Betlehemben született és most Názáretben lakik. De lám, az asszony a föníciai Szíriából jött. És a föníciai Szíria lakói sohasem érintkeztek a zsidókkal, ez nem volt akkor szokás. Főleg, ha asszonyról van szó. Ez az asszony tisztelte a szokásokat. Egyéni viselkedés által sohasem hívta fel magára a figyelmet. Sohasem mert volna megszólítani egy zsidót, főleg egy híres zsidót. Ezért kiutasítanák Izráelből, és ez érthető lenne.

Azt mondják, hogy e híres gyógyító jelenleg a Tírusz városához közeli vidéken található meg. Itt lenne az alkalom, hogy az asszony találkozzék vele.

gyünk. Az első korinthusi levélben pedig azt írja, hogy Isten a világ bolondjait választotta ki, hogy megszegyenítse a bölcseket, a világ erőteleneit választotta ki magának, hogy megszegyenítse az erőseket. A világ nemteleneit és megvetettjeit választotta ki magának, hogy a valakiket megsemmisítse. Hogy ne dicsekedjék előtte egy test sem.

Ez pedig érvényes Jézus követőinek minden csoportjára, Jézus egyházának minden tagjára, az egyháztagokra és az egyházi szolgákra. Mert sem a mi egyháztagságunk, sem a tisztségviselésünk nem a természetes állapotunkból, státusunkból következik, hanem egyedül Jézus újjáteremtő és kiválasztó hívásából.

De nem csak a kezdetnél, a vámszedői asztalnál vagyunk alkalmatlanok, nem csak az elindulásakor van szükségünk Jézus új életet ajándékozó szavára, hanem a szolgálat minden szakaszában, szolgálatunk minden napján. Mi mindig rá vagyunk utalva bűnbocsátó kegyelmére, hogy alkalmas eszközök legyünk az ő kezében. A keresztyének új élete mindennap Isten ajándékozó kegyelméből születik és táplálkozik.

Az egyházban ezért mind olyan emberekkel találkozunk, mint Lévi, mert mind a szószéken, mind az úrasztalnál olyan emberek állnak, akiket Isten minden feltétel, minden adottság nélkül hívott el, akik önmagukban méltatlanok, de Jézus mégis alkalmas eszközökké teszi őket arra, hogy az ő Igéjét hirdessék és a szent sákramentumokat kiszolgáltassák.

Más szóval az egyházban senki sem azért apostol, igehirdető vagy tisztségviselő, mert a hitben, Jézus követésében, a szentségben megelőzött másokat, hanem azért, mert Krisztus elhívta és felhatalmazta őt a szolgálat végzésére. Így kell hogy nézzén minden lelkipásztor önmagára, de így kell néznie minden gyülekezetnek a lelkipásztórára, tudván azt, hogy Jézus olyan bűnösökkel építi az ő egyházát a földön, mint amilyent Lévi személyében a vámszedői asztaltól hívott el.

Ez véd meg minket attól, hogy túlbecsüljük magunkat és tisztségünket, de egyben megóv attól is, hogy lebecsüljük önmagunkat és szolgálatunkat.

Jézus azon a napon két embert gyógyított meg Kapernaumban: egy gutautöttet és egy vámszedőt. Az áldott orvos mindkét cselekedete csodaszamba ment, hisz a vámszedő elhívása és megtérése éppen olyan csodálatos esemény volt, mint a béna meggyógyítása. Mindkét esetben a Messiás cselekedetéről volt szó, aki azért jött, hogy egyaránt meggyógyítsa a testi és lelki betegeket; aki azért jött, hogy megtérésre hívja mindazokat, akik a bűn fogságában élnek.

Halljuk meg mi is Jézus hívását, és Lévivel együtt hagyjuk el mindazt, ami a régi életünkhöz köt, és induljunk el Jézus után azon az úton, mely az új életre és üdvösségre visz. Ámen.

Kováts László

Orcáját nézzük, szavát hallgassuk

Alapige: Énekek éneke 2,14b

Bibliaolvasás: 1Korinthus 1,18–31

Akit az ember szeret, annak szívesen nézi orcáját, annak szívesen hallgatja szavát. Gondoljunk a jegyesekre, a szülőkre és a gyermekekre vagy a barátokra. Milyen meleg tekintettel tudnak egymásra nézni, milyen örömmel hallgatják, valósággal isszák egymás szavát. Különösen a jegyeseknél van ez így. Egyszer egy házban voltam, fiatal jegyespár jött be, a vőlegény olyan gyönyörűséggel nézett menyasszonyára, hogy mindenki láthatta, igazán szereti élete párját.

De jegyesek nemcsak a földön vannak, hanem vannak mennyei jegyesek is. Ezek Krisztus és az anyaszentegyház. Krisztus a mennyei vőlegény, az anyaszentegyház a földi menyasszony. Hogy ez így van, azt nem mi emberek találtuk ki, hanem a Biblia írja így. A Jelenések könyve az egyházat többször is a Bárány menyasszonyának nevezi. Nos, e mennyei jegyesek is szeretik egymást, nekik is jólesik egymás orcáját nézni, egymás szavát hallgatni. Krisztus, a mennyei vőlegény mindig látja menyasszo-

nyát, az egyházat, és mindig hallja azt, mit az mond. Ha jó dolgokat: hitet, Isten országáért való munkát, szeretetet, tiszta életet lát, akkor örvend. Ha rossz dolgokat: lelki és anyagi szegénységet, vagy közönyösséget, vagy éppen bűnt lát az egyházban, akkor bánkódik, sajnálkozik vagy haragszik.

De a menyasszonynak is néznie kell vőlegénye arcát, s neki is hallgatnia kell szavait. Mikor az Úr itt a földön járt, az egyház tagjai közvetlenül, szemükkel látták őt és szájából hallották szavait. Milyen gyönyörűsége is volt ez! Tódultak hozzá az emberek. Mikor a tenger mellett prédikált, akkora sokaság gyülekezett köréje, hogy csónakba kellett szállnia és onnan kellett beszélnie, különben csupa szeretetből beszorították volna a vízbe. Mikor Jerikón vonult át, a termete szerint alacsony Zákéus a nagy sokaság miatt nem láthatta, s hogy mégis lássa, fel kellett másznia egy eperfügefára.

De Jézus felment a mennyekbe, azóta emberi szem nem láthatja őt, emberi fül nem hallhatja hangját. Mindennek ellenére az egyház, a menyasszony ma sincs nélküle. Hit által láthatjuk orcáját, s az evangéliumból és az igehirdetésből hallhatjuk szavát. S az egyház, amíg igazi egyház, kívánja ezt, s mennyei vőlegényének mondja is azt, amit az Igében szereplő menyasszony kíván és mond: „Mutasd meg nekem a te orcádat, mert a te tekinteted ékes, hadd halljam a te szódat, mert a te szód gyönyörűsége.” Ha az egyház, illetve ennek tagjai, mi hívők, igazán kívánjuk és kérjük ezt, Krisztus teljességi kívánságunkat, megmutatja orcáját, hallatja szavát s ezzel nekünk nagy gyönyörűséget szerez.

I.

„Mutasd meg nekem a te orcádat, a te tekinteted ékes” — kéri az Igében szereplő menyasszony a szeretett vőlegényt. Mi is erre kérjük Krisztusunkat. Nem mindenki kéri, csak akik szeretik, akik ragaszkodnak hozzá; aki nem szereti, nem kéri, nem is akarja látni vagy szavát hallani. Egyebet kíván: a test kívánságát, a szemek kívánságát és az élet kérkedését.

Jézus Krisztus orcáját szemünkkel nem láthatjuk, de láthatjuk a képét. A keresztyénség történelme folyamán sok képet készítettek róla. Híres művészek gyönyörű képekben festették meg őt a maga sokféle állapotában. Általában magas, hosszú köntösbe öltözött, szakállas, szelíd, jóságos és inkább szomorú arcú férfiúnak ábrázolják. Hogy ilyen volt, vagy nem, nem tudjuk, akkor még nem volt fényképezőgép, hogy lefényképezték volna. A festők akkor császárokat és más földi hatalmasságokat örökítették meg, nem a mezítlábas vándorprófétát. Földön jártakor nem készült róla kép, csak később. Lehet, hogy a Szentlélek vezette a művész ecsetjét, lehet, hogy nem. Lehet, hogy nem ilyen volt, csak az emberi képzelet alkotta ilyennek.

De nem is fontos az számunkra, hogy testileg milyen volt, mert nem a testi, hanem a lelki ábrázatában kívánunk gyönyörködni. Ezt pedig az evangélium nagyon szépen bemutatja. E legszebb képet Ézsaiás próféta nyomán Lukács evangélista rajzolja róla, mikor idézi Jézusnak a názareti zsinagógában mondott szavait: „Az Úrnak lelke van énrajtam, mivelhogy felkent engem, hogy a szegényeknek az evangéliumot hirdessem, elküldött, hogy a töredelmes szívűeket meggyógyítsam, hogy a foglyoknak szabadulást hirdessek és a vakok szemeknek megnyílását, hogy szabadon bocsássam a lesújtottakat, hogy hirdessek az Úrnak kedves esztendejét.” Ez Jézus Krisztus, aki az evangéliumot, az igazi örömhírt hirdeti, aki a megtérő bűnösöket meggyógyítja, aki a bűn foglyait kiszabadítja, aki vak szemeket megnyitja Isten hatalmának és jóságának meglátására, és aki hirdeti az Úr kedves esztendejét, mivel az Úr azt akarja, hogy a most megkezdődött év számunkra kedves, azaz bűnbánó, megtérő és az örök életben reménykedő esztendő legyen. Ez a Jézus Krisztus képe. Mi ilyennek látjuk őt. Ugye hogy szép, az Ige szavaival élve ugye hogy ékes ábrázat?

Látjuk, mert az evangélium bemutatja életének különböző korszakaiban és állapotaiban. János evangélista földre jövetelét megelőző állapotában is élénk állítja, és pedig így: „Kezdetben vala az Ige, és az Ige vala az Istennél, és Isten vala az Ige. Minden általa lett, és nála nélkül semmi sem lett, ami lett.” Látjuk kisgyermek formájában a

betlehemi jászolban, serdülő gyermek alakjában a jeruzsálemi templomban, látjuk mint igehirdetőt, amint a tenger mellett, a hegyen vagy a pusztában tanítja a sokaságot; látjuk mint csodatevőt: beteget gyógyító, halottakat támasztó Mestert, mint bűnt dorgáló Szentet, mint kereszten szenvedő Megváltót, mint dicsőségesen feltámadó Urat, mint Isten mennyekbe emelkedő fiát. És látjuk, ahogy csak ezután fog megjelenni az ég felhőiben: a visszatérő ítélő Bíró. Mindezt azért tette, illetve fogja tenni, hogy magában megvalósítsa, életre keltesse azt a képet, melyet előtökbe állítottam, melyet Ézsaiás próféta, majd Lukács evangélista rajzolt róla, hogy lehessen az evangélium hirdetője, a töredelmes szívűek gyógyítója, a lesújtottak felemelője.

Mi kérjük, hogy ezt az ékes orcáját mutassa meg nekünk. Adventkor imádkozunk, hogy jöjjön el hozzánk, karácsonykor mint megszületett Megváltót kívántuk látni. Nemhiába kérjük: lelkünknek megmutatja magát. Az evangéliumban jóságos segítségét látjuk. Hitünk szerint, ha e testből kiköltözünk, szemtől szemben is meg fogjuk látni őt. S akkor még jóságosabbnak. Mikor találkozunk majd vele, így szól: Ugye hogy sok jót ígértem neked? Te hitted. Jöjj, vedd birtokodba, amit ígértem, menj be a te Uradnak örömébe.

Akik nem kívánják és nem kérik, hogy orcáját mutassa meg, ezen a földön nem is fogják meglátni őt. De ott túl ők is meglátnák. Ezek azonban szigorú, haragvó arcot látnak majd. Sok minden jót ígértem, te nem hitted, most eredj el a külső sötétségre. Isten őrizzen meg mindenkit ettől a sorstól. De hogy megőrizzen, nekünk is tennünk kell valamit. Kérnünk kell, hogy mutassa meg orcáját, vesse ránk ékes tekintetét, hogy gyönyörködni tudjunk benne és mindenben, amit szeret; hogy tartózkodni tudjunk mindentől, amit nem szeret vagy amiért éppen haragszik.

II.

De nemcsak tekintete és orcája ékes, hanem szava is gyönyörűsége. Ez a szava az evangélium; amit a szöszékről prédikálunk. Gyönyörűsége némelyeknek, de másoknak nem gyönyörűsége. Csak itt a gyülekezetben ha megszámolnám: egy hívünk gyönyörködik benne, kettő, vagy öt, vagy tíz nem. Egyik, mert nem érdekli, amit Jézus mond és közönyös vele szemben; másik, mert nincs ideje; harmadik, mert egyéb dolgokban gyönyörködik; negyedik, mert a világ elvonja vagy éppen el is tiltja. Szóval sok minden van, ami a mennyei Vőlegény szavát nem engedi fülünkhöz vagy szívünkhöz jutni, ami megfoszt ettől a gyönyörűségtől. Kétségbeejtő volna, ha csak most lenne így, de már kezdettől így volt. Pál apostol azt mondja, hogy „a keresztről való beszéd bolondság azoknak, akik elvesznek”. S akik bolondságnak tartották, nem gyönyörködték benne.

Mi nem azt mondjuk, hogy a Jézus szava bolondság, hanem azt, amit Pál egy másik helyen mond, hogy az igaz beszéd és teljes elfogadásra méltó. És gyönyörűsége beszéd. Ezt nem lehet letagadni, mert sokan vannak, akik gyönyörködnek benne. A jó prédikáció nemcsak tanít, hanem a hívőnek gyönyörűséget is szerez. Itt nálunk is, másfelé is, mindenütt. Legutoljára a nyáron lelkészszentelés alkalmával voltam Kolozsváron a Farkas utcai templomban. Akkora sokaság volt az istentiszteleten, hogy mikor kijöttünk, fekete volt a néptől az öreg Farkas utca. Ez a sok nép mind a mennyei Vőlegény szavában gyönyörködött.

Azért tudunk gyönyörködni benne, mert örömmondó beszéd. „Milyen szépek a hegyeken az örömondónak lábai” — kiált fel Ézsaiás (52,7). Ez az örömondó: Krisztus. Vigasztaló beszéd ez, miként ugyancsak Ézsaiás mondja: „Vigasztaljátok, vigasztaljátok népemet.” Jót ígérő beszéd: „Nem éheznek, sem nem szomjúhozhatnak többé, sem a nap nem tűz reájuk, sem semmi hőség” — olvassuk a Jelenések könyvéből. Szeretetet hirdető beszéd, amely arról szól, hogy „Isten szeretet”. Hát lehet-e nem gyönyörködni ebben a beszédben?

De nem elég, ha csupán gyönyörködünk. Gyönyörködni egy szép mesében vagy egy szép énekben is lehet. De a mese is, az ének is elszáll, nem marad belőle semmi. Az Úr Jézus szavának nem szabad nyomtalanul elszállnia. Akkor lesz hasznunk belőle, ha mag lesz, amely a szívünkben megfogott és kikél: ha tényleg örömet szerez nekünk,

ha szeretetre képesít, ha vigasztalásra és egyéb jóra indít. Azt mondja valaki: emberi beszéd ezt nem tudja véghezvinni. Emberi beszéd valóban nem, de Isten beszéde igen. „Az én beszédem, amely a számból kimegy, nem tér hozzám üresen, hanem megcselekszi, amit akarok, és szerencsés lesz ott, ahová küldöttem” — mondja Isten Ézsaiás próféta által (55,11). A hívőkben a Jézus Krisztus gyönyörűséges szava életté kell hogy váljék. Nem azért hallgatom, hogy gyönyörködjem benne, hanem azért hallgatom, hogy úgy éljek, hogy ő gyönyörködjék bennem.

„Hadd halljam a te szódat” — kéri a menyasszony, az anyaszentegyház, a gyülekezet a mennyei Vőlegényt. E szóra olyan szükség van, mint a kenyérre és vízre a testnek. Csak két példát erre nézve. A szomszédos Zsomboron jó ideig nem volt lelkipásztor, nem volt ki hirdesse az evangéliumot, így a gyülekezet nem hallgathatta az Úr Jézus szavát. Kérvényeztek, utaztak, vergődtek, fizetést állapítottak meg, hogy lelkipástorhoz jussanak s így hallhassák az Úr szavát. Kérésüket Isten meghallgatta, s ők most azt mondhatják: „Hallom a te szódat.” — Tacsról nemrég eltávozott a lelkipásztor. Az ember azt hinné, hogy így gondolkoznak: ha elment, jól tette, legalább nem kell fizetni neki. Dehogyan. Még ki sem hagyták hűlni a helyét, s már más lelkipástorhoz hoztak. Mert a világ sokhangú beszédei között a Jézus beszéde a legfontosabb és a leggyönyörűsebb, mert az ember igazán kívánja: hadd halljam a te szódat. Itt nálunk is vannak, akik azt mondják, bárcsak az előttünk álló esztendőben többen lennének, akiknek szívében felébred ez a szent vágyakozás.

„Hadd halljam a te szódat” — kérjük. Ne csak kérjük, hanem akarjuk is hallgatni s legyen erők az előttünk álló akadályokat elhárítani. Ne csak akarjuk, hanem tényleg hallgassuk is meg. Az ember sokszor azt érzi, mit egykor a zsidók: kietlen pusztaságban vándorol és nincs kenyér, sem víz, csak homok és homok meg kő, és el kell veszni. Szavaival az Úr Jézus az élet eme kietlen pusztájából gyönyörűséges mezőre vezet minket, ahol nemcsak szavaiban gyönyörködhetünk, hanem megtartó szeretetében is.

Jó dolog gyönyörködni a mennyei Vőlegénynek, Jézus Krisztusnak ékes orcájában és hallgatni gyönyörűséges szavát. S aki itt gyönyörködik benne, az ott az égi honban szemtől szemben még inkább teljes és tökéletes örömmel fog gyönyörködni benne. Ámen.

Nagy László

Az Isten Krisztusa

Alapigé: Lukács 9,18—20

Bibliaolvasás: Lukács 9,18—27

Alapigénk szerint Jézus csendes imádságát befejezve tanítványai felé fordul és két kérdést intéz hozzájuk.

I.

Az imádkozó Jézus fordul kérdéseivel tanítványaihoz. Jézusnak az imádságban mennyei Atyja felé való fordulása követendő példa és magatartás lesz és marad tanítványai számára és tanítványai tanítványai számára. Az egyházban Jézus mindenkori tanítványai csak úgy és akkor fordulhatnak igazán egymás felé, ha előzetesen csendes imádság áhítatában, bensőséges imaközösségben Isten felé fordultak, ha ebben az Isten felé való szabad és hűséges odafordulásban fenntartás nélkül kitárták szívüket és feltárták lelküket a mennyei Atya szent orcája előtt. Amikor az egyházban mostanában sok szó esik arról, hogy az elidegenedés korszakában igen áldásos és tanácsos lenne a hívők egymás közti kapcsolatának melegebbé és meghittebbé tétele, akkor nem lenne szabad ma sem megfeledkeznünk arról az aranyszabályról, hogy a Jézus Krisztus egyházában a hívők egymás közötti kapcsolata tulajdonképpen csak függvénye az Isten és az egyes lélek közötti kapcsolatnak. Az a keresztyén lélek, aki meghitt és bensőséges

állandó imakapcsolatot ápol a mennyei Atyával, az a lélek felebarátaival is őszinte és becsületes kapcsolatokat tud rendszeresíteni és fenntartani. Ha manapság, az elidegenedés korszakában egy keresztyén lélek úgy találja, hogy felebarátaival, sőt közvetlen szeretteivel fenntartott kapcsolata sürgős megjobbításra szorul, úgy mindenképp előtt és mindenképp felett a mennyei Atyával való kapcsolatát kell elrendeznie, kell megújítania és elmélyítenie az imádságban. Mennyei Atyánkkal fenntartott állandó és tiszta imaközösségünk éltetni fogja szereteinkkel és felebarátainkkal fenntartott kapcsolatainkat is.

Jézus két szokatlan kérdéssel lepi meg tanítványait. A mennyei Atyával az imádság hullámhosszán állandó imakapcsolatot tartó Jézus tanítványait nem tekinti egyszerű díszkíséretnek, hanem világmegváltó művének részeseivé, beavatottáivá szenteli őket.

II.

Jézus a tanítványaihoz intézett első kérdésében az emberek róla kialakított ítélete felől érdeklődik, a közvéleménynek róla formált véleménye felől tájékozódik. Jézust ebben az érdeklődésében, ebben a tájékozódásában nem pusztán kíváncsiság vezérli, Jézusnak éppen megváltó műve érdekében, éppen az Atyával való állandó imaközössége érdekében részletesen és tárgyilagosan ismernie kell az emberek róla formált véleményét, azt a közvéleményt, mely rendszerint súlyosan szokott latba esni az emberek körében. A tanítványok megfelelő tájékozottsággal és tapasztalattal rendelkeznek ezen a téren, s így módjukban áll, hogy pontosan és tárgyilagosan tájékoztassák Mesterüket a személyét illető közvéleményről.

„Kinek mond engem a sokaság?” — kérdezi Jézus tanítványait.

Jézus amikor a testté léteelt vállalta, egyben személye félreismerésének lehetőségét és kockázatát is vállalta. Embersége az emberek megítélésének, a róla formálható és formálódó közvéleménynek tárgya lehet és lesz. A Jézus személyét megítélő és értékelő korabeli közvélemény szerfelett megoszló. A farizeusok véleménye közismerten rosszindulatú és megbélyegző (Mt 11,19). Jézus a megbélyegző és megalázó félreértéseket türelmesen hordozza, mert a megbélyegző és megalázó félreértések türelmes elhordozása is sajátos részét képezi önmaga megürsítésének (Fil 2,7) és szenvedésének.

Jézus földi életútja elrejttségében és elrejtőzködésében (Mt 9,30; Lk 8,56) is lényegében és tulajdonképpen maga az élő Isten tulajdon egyszülött Fia. Jézus az istenember csodája, akinek személye nem osztható részekre. Jézus Krisztus, az istenember csodája, két természet, isteni és emberi természet hordozója. Jézus Krisztus testté lételeben valóságos és bűn nélküli igaz ember lett, aki valóságos és igaz emberként mély elrejttségben, titokzatos és titkolózó elrejtőzködésben járja életútját mindaddig, amíg el nem érkezik önmaga megürsítésének és egyben megdicsőíttetésének eleve elrendelt órája. A kereszti szenvedésének órája. Felemeltetésének órája (Jn 3,13—15; 12,32).

A tanítványok beszámolója szerint Galilea és Júdea hívő népének általános közvéleménye nagyfokú megbecsüléssel nyilatkozik Jézusról. Ezek a hívő lelkek Jézust Izrael legjelentősebb prófétáival állítják azonos sorba, az izraeli profetizmus olyan jelentős képviselőivel azonosítják, mint Keresztelő János, Illés, illetve egy a feltámadt régi próféták közül.

Jézus korának közvéleménye előtt köztiszteletben áll Keresztelő János személye, aki az ítélet és a megtérés kemény prófétájaként ellenállhatatlan erővel tett bizonyosságot a mennyek országa elközelítéséről, és aki rezzenéstelen nyugalommal szenvedte el a mártírhalált annak a kegyetlen Heródes királynak önkényes ítélete nyomán, akit méltán feddett meg vérfertőző paráznasága miatt Izrael széles közvéleménye előtt. Jézus korának közvéleménye évszázadok múltán is igen nagy megbecsüléssel emlékezik Illés prófétára, aki a Kármel hegyi istenítéletben újból érvényesítette a szent Jehova, Isten felségjogát Izrael fölött, aki leöldöstetvén a főnőcsei pogány Baál-kultusz Jézabel parázna és hitetlen királynő által Izraelben letelepített papjait, megszabadította Isten választott népét az idegen istenekkel való paráználkodás kárhuzatos bűnétől (1Kir 18,21—40). Jézus korának vallásos közvéleményében évszázadok óta élt az a várakozás, hogy a messiási kor bekövetkezése előtt feltámad és visszatér Izrael legnagyobb

szabású prófétája, Izráel megszabadítója és a sinai-hegyi szövetségkötés közbenjárója: Mózes. Keresztelő János, Illés és Mózes — e három nagy próféta személyével azonosítja Izráel közvéleménye Jézust. A tanítványok talán arra gondolhattak, hogy Jézus mélyen meghatódik a közvéleménynek ettől a kitüntető kegyétől, mely őt Izráel történelmének legjelentősebb prófétáival azonosítja. A tanítványok talán arra gondolhattak, hogy a közvéleménynek ez a hízelgő és megtisztelő ítélete Jézust büszkeséggel és örömmel fogja eltölteni. Jézust azonban nem érdekli kora közvéleménye.

Fontos megfigyelnünk és igen szükséges kidomborítanunk azt a tényt, hogy a közvélemény kedvező vagy kedvezőtlen alakulása Jézust közelebbről és mélyebben nem foglalkoztatja. Meghallgatja és elhallgatja azt. Egyszerűen nyugtázza a róla kialakult közvéleményt, de érdemileg nem foglalkozik vele. Jézus a testté létel csodájában „az ember” (Jn 19,5) és nem egy ember az embermilliók közül. Jézus az „az ember”, aki nem tud és nem akar az első Ádám egyszer született, testtől és vértől született árva maradékainak folytonosságában az emberek között és az emberek által kialakított értéksorrendben bármilyen megtisztelő, bármilyen kiemelt és kiemelkedő helyet sem elfogadni és elfoglalni. Jézus nem számítja magát az emberiség nagy történelmi személyiségei közé. Jézus nem számítja magát az emberiség nagy vallásalapítói közé. Jézus nem számítja magát Izráel nagy prófétái közé.

Jézus amikor a testté lévelt vállalta, egyben annak a félreértésnek a lehetőségét és kockázatát is vállalta, hogy az emberek látszólagos kedvező értékítélete őt is besorozza Izráel vallásának keretei közé, az emberiség történelmének keretei közé, és nagy kegyelettel őt is elhelyezi az emberiség szellemi óriásainak történelmi csarnokába. A mennyei szentek szentjében, mennyei Atyjának jobbán örökkön-örökké trónoló Jézus Krisztusnak nincs szüksége arra, hogy körültekintő értékelésünkben az emberiség valóságos hősei, az emberiség szellemi óriásai közé soroljuk, hogy megtisztelő és hangzatos címek adományozásával felmagasztaljuk. Jézus nem úgy és nem olyan értelemben világtörténelmi személyiség, mint Nagy Sándor, Augustus vagy Ceasar. Jézus nem a vallásos szellem tökéletes megtestesítője, mint például Konfucius, Buddha vagy Mohamed. Jézus nem egy nagy ember a sok nagy ember között, hanem ő „az ember”, a másik Ádám, Isten valóságos képmása (Zsid 1,3), akiből mint szent magból az Isten szerinti és hit szerinti új embernemzedék származik, akiből Isten gyermekeinek szent családja származik.

III.

Jézus a sokaság róla kialakított véleményének a meghallgatása és elhallgatása után tovább kérdez: „Hát ti kinek mondotok engem?” Most a tanítványai róla formált véleményére, értékítéletére kíváncsi. Vajon mi az övének véleménye róla? Vajon hogyan nyilatkoznak róla közvetlen tanítványai, akikkel évek óta együtt jár, akik hallották kijelentéseit, akik látták csodáit? Jézusnak a tanítványok közösségéhez intézett kérdésére a tanítványok nevében a heves és lelkes Péter lelkesült választ ad. Péter lelkes és lelkesült válaszában Jézust az Isten Krisztusának nevezi. Péter válasza a tanítványok gyönyörű hitvallása. Arra a kérdésre, hogy kicsoda számunkra Jézus, ma is csak a hitvallás örömeiben és áhítatában válaszolhatunk.

A tanítványok Péter által kifejezett hitvallása Jézust az Istenhez való kapcsolatában ábrázolja. Jézus megismerésében számunkra ma is a mennyei Atyjával való kapcsolata a döntő. A tanítványok hitvallása Jézust az Isten Krisztusának nevezi. Jézus nem Izráel népe köréből elhívott és kiválasztott felkent. Jézus nem olyan felkent, mint amilyenek az ószövetség idején Izráel prófétái, főpapjai és királyai voltak. Izráel legkiemelkedőbb felkentjei is egytől egyig bűnös emberek, az első Ádám bűnös örökösei csupán, akik sohasem állíthatók azonos rangsorba az Isten Krisztusával. Izráel felkentjei lehetnek és legyenek bár a Közel-Kelet olyan kiemelkedő személyiségei is, mint Mózes vagy Dávid, akik egy személyben mind a három tiszt hordozói voltak, mégsem azonosíthatók az Isten Krisztusával. Izráel felkentjeinek, a Szentlélek kenetét hordozó prófétáknak, a szent olajjal felkent főpapoknak és királyoknak Izráel népe körében az volt a hivatása, hogy szolgálattal az Isten Krisztusára emlékeztessenek, őt igyekezzenek

kiábrázolni, neki igyekezzenek utat készíteni, de semmiképpen sem volt szabad Isten Krisztusához mérniük magukat, de semmiképpen sem volt szabad Isten Krisztusával azonos rangsorba helyezniük önmagukat. Az önmagukat istenítő felkentektől Isten visszavette szent Lelkét, és szent orcája elől elvetette őket. Izráelben Isten egyedül uralkodik.

Jézus az Isten Krisztusa. Ez azt jelenti, hogy Jézus elsősorban és mindenekfelett egészen Istenhez tartozik. És csak azután Izráel népéhez, csak azután a történelemhez, csak azután hozzánk. De Jézus éppen azért tartozik igazán és egészen hozzánk, a történelemhez és az egyházhoz, mert egészen és egyedül Istenhez tartozik. Jézus az Isten Krisztusa, vagyis ő az Isten által még a paradicsomkertben megígért megváltó. Jézus az Isten Krisztusa, aki Isten titkos tanácsát és akaratát egyetlen igaz prófétaként tökéletesen kijelentette. Jézus az Isten Krisztusa, aki örökkévaló főpapként testének áldozatával a világ minden népeit a bűn és a sátán szolgaságából megváltotta. Jézus az Isten Krisztusa, aki örökkévaló királyként Igéjével és Szentlelkével úgy kormányozza Isten szent egyházát, hogy azon még a pokol kapui sem vehetnek diadalmat.

Jézus Isten Krisztusa, akit Isten örökkévaló kegyelméből ajándékozott az anyaszentegyháznak, akit Isten örökkévaló szeretetéből ajándékozott mindnyájunknak. Az Isten Krisztusa így személy szerint a mi édes Megváltónk lett, aki minket is felkent Szentlelkével az ő dicsőséges szent nevének hirdetésére; aki Szentlelkével minket is felkent, hogy önmagunkat testestől-lelkestől élő hálaáldozatul őnéki szenteljük; aki Szentlelkével minket is felkent, hogy az életben a bűn és a Sátán ellen szabad lelkiismerettel viaskodjunk s az élet után pedig az örökkévalóságban vele együtt minden teremtményen uralkodjunk.

Keresztyén anyaszentegyházunk szent kötelessége, hogy áldott templomunk istentiszteleti közösségében szüntelen megújítsa a tanítványok boldog hitvallását: Jézus az Isten Krisztusa. Keresztyén hitünk méltósága és ünnepélyessége, boldogsága és hálaadása naponként megújuló drága hitvallásunk: Jézus az Isten Krisztusa. Ebben a hitvallástételben vagyunk az Úr Jézus megváltott tanítványai. Ez a hitvallástételünk tesz mindnyájunkat Isten boldog gyermekeivé. Ez a hitvallásunk kapcsol össze bennünket szétszakíthatatlanul mennyei Fejünkkel, a Krisztussal.

Szentlélek erejében és ihletésében hadd újuljon meg most is szívünkben és ajkunkon a tanítványok ősi hitvallása: Jézus az Isten Krisztusa. Jézus a mi Krisztusunk. Ámen.

Walter Peter
Franciaország

Isten világossága

Alapige: Ézsaiás 60,1–6
Bibliolvasás: Efézus 3,1–13

Mai alapigénk ébresztőt fúj és mindannak a visszhangozására hív bennünket, amit Krisztus születése Sion, vagyis az egyház és az egész világ népei számára jelent.

I.

„Kelj fel, világosodjál, mert eljött a világosságod.” Ez a felszólítás egy olyan anyai felhívásként hangzik számunkra, mely gyermekeit azért költögeti, hogy nyolc órára iskolába tudjanak menni. Szemlátomást a nappali világosság ezekben a napokban még meglehetősen későn érkezik hozzánk, mivel jelenleg hét óra körül kel fel a nap, de mindnyájan bizakodóan tudjuk, hogy a világosság biztosan feltámad, mert a nap a helyén van és pontosan követi pályáját.

A felolvasott prófétai szó, mely Ézsaiás könyve végén található, abból az időből származik, amikor a foglyok első csoportja a száműzetés negyven éve után Babilonból visszaérkezett Jeruzsálembe. Az atyák földje, a szülőföld újra való megtalálásának első

öröme után fáradtság és csüggedés vett erőt rajtuk, rosszul érezték magukat a romok között, mivel sem erejük, sem erőforrásaik, sem technikai adottságaik nem voltak elegendők és elégségesek arra, hogy befejezzék az újjáépítés művét. Apránként azonban fásultság és nemtörődömség vett erőt rajtuk, és így keseregtek: minden fáradtság és fáradozás hiábavaló. Íme, ez az a pillanat, amikor Isten újra elküldi prófétáját és a gyülekezet más felelős személyeit, hogy Istenben való hitre buzdítsák, bizakodásra és cselekvésre bátorítsák őket: „Mert íme, sötétség borítja a földet és éjszaka a népeket, de rajtad feltámad az Úr és dicsősége rajtad megláttatik.”

Isten dicsősége Izráel népe számára azt a természetfeletti tényt jelentette, melyet a szövetség sátora, a kultuszhely fölött észleltek és észleltek, amikor a gyakori veszélyekkel terhes és teljes puszta az Egyiptomból való szabadulás után áthaladtak. Ez az a szent tűz volt, amely őket lelkesítette és lehetővé tette számukra azt, hogy legyőzzék az összes nehézségeket és újból visszanyerjék atyáik földjét.

Azok számára, akiknek Krisztus a megváltója, Isten dicsősége Jézus Krisztus megszületésének abban a rendkívüli fényességében jelenik meg, melynek visszasugárzása egyházának és e föld népének szent kötelessége.

II.

Isten egyháza Isten világosságából és világosságában él. Isten egyháza e világ sötétsége közepette él. Nem szükséges, hogy most előadást tartsak számotokra arról a sötétségről, ami ősi földgolyóink kontinenseit beborítja. Mintha ez a sötétség a mi szemünket is hipnotizálná! De a Szentírásban leírt, a Jézus Krisztusban megtestesült és a prédikációban hallható Igéje által Isten jelenléte a világosságnak azokat a fényeit árasztja ki, melyek a sötétséget eloszlatják.

Az új szövetség Jeruzsáleme, vagyis egyháza abban a világosságban él, mely a sötétségben fénylik: „de rajtad feltámad az Úr, és dicsősége rajtad megláttatik”. Epifánia Isten megjelenését fejezi ki, és ezért olyan nagy szükségünk lenne arra, hogy istentiszteletünk ez év minden vasárnapján magán hordozza annak a világosságnak ragyogó fényét, amelyet Krisztus hozott ebbe a világba.

Istentől szakadatlanul azt várjuk, hogy betöltsön ezzel a szent fényvel és beteljesítsen ezzel a világossággal.

Így és ezért bátran elmondhatjuk, hogy Istennek még nagy tervei vannak egyházával és egyháza számára. Isten be akarja tölteni egyházát örömmel és békeességgel, de tegyük hozzá, komoly felelősséggel is, amíg végérvényesen áthaladunk e világ sötétségén.

III.

De Krisztus Urunk visszajövetelét várva, az egyháznak ezen a földön, a misszió területén még nagy feladatot kell teljesítenie.

Ez az, amire a következő prófétai versek emlékeztetnek bennünket, amikor a távoli napkelet mágusairól szóló evangéliumra gondolunk: „És népek jönnek világosságodhoz és királyok a neked feltámadt fényességhez.”

A missziói feladatát betölteni kívánó egyház számára Isten dicsőségének a Jézus Krisztusban való megjelenése ébredésre való felhívásként hat. Pál apostol ugyanezt írja az Efézusi levélben: „Serkenj fel, aki aluszol, és támadj fel a halálból, és felragyog tenéked a Krisztus” (5,14). Ezért egy valóban új esztendőhöz az szükséges, hogy Krisztus, akinek nevét minden újév istentiszteletén segítségül hívjuk, valóban felragyogjon számunkra. Ebben az Igében kiemelten Isten dicsőségéről van szó, mert az ő fényében kell mind a keresztyén egyháznak, mind a föld népének élnie.

Ezért a keresztyénség története nem más, mint Isten világossága átvételének és átadásának története. Mondjunk most erről néhány szót.

Mindig voltak olyan lelkek, akik életüket a felragyogó világosság fényébe állították. Ezek voltak azok, akiknek munkája a népek sötétsége közepette itt-ott Isten világosságát felragyogtatta.

Hadd emlékezzem a mai nap Louis Harmsra, a misszió egyik emberére. Elzászból

most is minden esztendőben autóbusznyi egyháztag utazik Hérmannsburgba a misszió ünnepére. Száz évvel ezelőtt volt egy nagy nyomorúságos falu a lüneburgi pusztákon. A keserű körülmények miatt az élet nem fejlődhetett ott. Az alkohol és a pereskedés szelleme tartotta fogságban az embereket.

Az új lelkipásztor, Louis Harms, kétségbeesett. Látta a károkat és a károsodásokat. De látta a veszedelem okát is: a gyülekezetben a hit nem volt világosság. Mégis bízott abban, hogy Isten ezeket az embereket is megajándékozta világosságával. Erről sokszor beszélt az emberekkel, és nem csak a szószékről. Némelyek kezdték látni a világosságot: hittek. A faluban így sok minden megváltozott. Nemsokára a földműves emberek belátták, hogy nem szabad a világosságot önmaguk számára kisajátítani. Úgy vélték, elérkezett az a pillanat, amikor Afrikában is megpillanthatják ezt a világosságot. Így kezdődött az áldásokban gazdag hermannsburgi misszió története.

Voltak olyan emberek is, akik készen álltak arra, hogy polgári életformájukat feladják és Afrikába menjenek. Mások meg hajlandók voltak pénzt áldozni erre a célra. Száz évvel ezelőtt az első missziói expedíció költségeit ez a falu fedezte és fizette. Az emberek egymás számára világossággá változtak. Egy eddig ismeretlen faluból Isten világossága kiragyogott egészen Dél-Afrikáig és Abesszíniáig.

Az afrikai fiatal egyház élete és küldöttei, akik hozzánk jöttek Európába, számunkra a világosságnak azokat a sugarait jelentik, melyek visszatértek hozzánk.

A keresztyén misszió akkor kezdődött, amikor az első pogányok a Gyermek jászó-bölcsőjéhez jöttek és aranyat, tömjént és mirhát hoztak. Ilyen ajándékról van szó alapigénkben is: „Sebából jönnek, aranyat és tömjént hoznak, és az Úr dicsőreteit hirdetik.”

Isten megjelenésének sugarai e földön egy másik mozgást is elindítanak. Ez a mozgás nem a zsongorítás, kuporgatás irányába halad, hanem a szíveknek e nagy világosság előtti megnyílása és a kezeknek a felebarát iránti megnyílása irányába terjed.

„Kelj fel, világosodjál, mert eljött világosságod, és az Úr dicsősége rajtad feltámadt.” — Ez az alapja sok ember hitének ebben a világban. Ha mi magunk engedjük, hogy ez a világosság magával ragadjon, akkor mi magunk is a világosság követői lehetünk mások számára. Ámen.

Fordította: Nagy László

Werner Pfendsach

Svájc

Egyház, a maga valóságában

Alapige: Máté 13,36–43

Bibliailvasás: Máté 13,24–30

Nem könnyű meghallani azt, amit Jézus Krisztus egészen különös módon e példázat végén mond. Mintha valami felkavarodna bennünk, amikor a gonoszokra váró tüzes kemencéről beszél, ahol sírás és fogcsikorgatás lesz. Ebben lesz részük a törvény ellen vétőknek. Nem vagyunk mi is egytől egyig gonoszok? Nem cselekszünk-e mi is gyakran a törvény ellen? Talán nem az emberi törvény ellen, de annál biztosabban az isteni törvény ellen. És a tüzes kemence és a sírás és a fogcsikorgatás? Ezek a kifejezések abban az időben széles körben ismeretesek voltak. Nem Jézus alkotta e szavakat, hanem minden javítás nélkül átvette saját korának nyelvhasználatából. De eközben nem távolodik el attól, hogy nyíltan védelmezze az emberiség történetének ezt a kettős kimenetelét.

El kell hallgatnunk azt, hogy fáraszt és nehezünkre esik az, hogy úgy mutatkozzunk, mint akik napként világítani tudnak az Atya országában, miközben ismerik azoknak szükségét és szenvedéseit, akik nyilvánvalóan eltévesztették a jó célt és nem tartozhatnak az igazak közé, hanem végérvényesen átadattak a kárhozhatnak? Vagy talán az, amit Jézus itt mond, nem volna végérvényes? Vagy tévesen értelmezzük a

Jézus szavait akkor, amikor a jövődőt megváltoztathatatlan és beteljesülő sorsként látjuk bennük, mely egyesek számára az atyai országot, mások számára pedig a tüzes kemencét jelenti? Vagy talán abban van a félreértés, hogy aggódunk a világ végén bekövetkezendő isteni cselekvések miatt, míg minket Isten éppen itt és most az ő Igéje által igénybe vesz?

Amikor Jézus nemcsak az Atya országának fiáról szól, hanem a gonoszság fiáról is beszél, akkor bizonyára nem gondol eleve különböző emberekre, hanem különböző lehetőségekre, melyek nálunk is megvannak, és amelyek az egész világ jellegét meghatározzák. Így aztán a példázatban még egyszer szembekerülünk azzal a józan és illúziómentes valósággal, amellyel már e fejezet első példázatában is találkoztunk, és amely nagy hatással volt ránk.

A Jézus által leírt kép a szántóföldről és a vetésről szól, és azt példázza, ami most, ezekben a pillanatokban is történik. Jézus ezt mondja: „Hasonlatos a mennyeknek országa ahhoz az emberhez, aki az ő földjébe jó magot vetett.” A magyarázatban Jézus nyomatékosan hozzát teszi azt, hogy a szántóföld a világ és az, aki a jó magot veti, az Embernek Fia, vagyis ő maga. Az ő munkájáról van itt szó, és pedig ebben a világban az emberiség között végzett munkájáról. Itt akar formálódni, amint maga nevezi, a „mennyeknek országa”. Ez nem egy túlvilági nagyság, amihez nekünk semmi közünk sincs. Isten akar uralkodni ebben a világban. Ez az a reménység, amely már a példázat bevezetésében világossá válik. Isten nem szolgáltatta ki világa szántóföldjét. Egyetlen embert sem szolgáltattott ki azok közül, akik ezen a szántóföldön születtek és élnek. Ez a szántóföld, mindazzal együtt, ami rajta nyüzsög és él, az ő tulajdona.

Ezért vetik be ezt a földet. Kép nélkül ez azt jelenti, hogy ennek a világnak a szántóföldjébe valami isteni eredetű is bekerült. Ez folyamatosan és szakadatlanul történik. Amióta az Embernek Fia, Jézus Krisztus elkezdte a jó mag vetését, azóta jelentős változás állt be ebben a világban, még akkor is, ha az a benyomásunk, hogy túl keveset vesznek mindebből komolyan. A Krisztus utáni világ nem azonos a Krisztus előtti világgal. Az elmúlt évszázadok vagy éppen az elmúlt évtizedek mélyreható változásai, a felfedezések, a tudományos kutatások, a technika, az orvostudomány eredményei és az emberiség előtt ma még oly sok elrejtett lehetőség mind-mind összefüggésben áll azzal a Maggal, aki a világ szántóföldjében oly hathatósan működik. Az, hogy ezek a változások áldásossá lesznek-e vagy az emberiség félelmetes fenyegető eszközeivé fejlődnek, semmit sem változtat azon, hogy Jézus Krisztus eljövételével, az ő magvetése által valami új kezdett működni ebben a világban. Jézus a magvetés közben, amint ezt kifejezetten említ, nemcsak az ő Igéjére gondol, hanem az emberre is, még a mai idők műern emberére is, aki az ő szavát komolyan veszi. Ezek az Isten országának fiai. Ezek nem tökéletes és nem hibátlan emberek, hanem olyanok, akik megnyílnak Isten szeretete előtt, hisznek Isten ígéreteiben, bíznak az ő Igéjében és megpróbálnak az által élni, aki bűneiket megbocsátja, aki őszintén vigasztal, aki erőt ad, aki valódi örömet, valódi életörömet és valódi békét ad, aki belső békességet ajándékozik. Ezek az Isten országának fiai, akikkel a mennyek országa már itt, ebben a történelmi-földi világban megkezdődik.

Ők a „vetőmag”, a „jó vetőmag” — mondja Jézus. Csak mag. Ez egyszerűen azt jelenti, hogy kicsi, hogy nem feltűnő. El lehet tekinteni felettük, és nem jutnak messzire. Nem igaz az, hogy egy keresztyénnek minden további nélkül el kell tekintenie attól, hogy hova tartozik. Nekünk nem szabad azon töprengenünk és nem szabad hogy gondot okozzon az, hogy bennünket észrevesznek-e vagy sem. Mennyi görcsös keresztyén magatartás függ össze azzal a törekvéssel, hogy nekünk olyan keresztyéneknek kell mutatkoznunk, amilyenek azt keresztyén kliséink szerint elképzeljük; hogy nekünk mindig boldog, mindig barátságos, mindig békés, jó és békességes átlagembereknek kell mutatkoznunk. A keresztyén átlagember megjelenésétől már csak egy kis lépés van a közönséges ember megjelenéséig, ami iránt a mi környezetünk oly finom érdeklődést mutat. Csak mag, kicsi és jelentéktelen, de mégsem magától értetődő és megismerhető.

De mégiscsak mag — mondja Jézus. Az Isten országának fiai jó magok. Ez azt

jelenti, hogy a kicsiségben és a jelentéktelenségben, az ideiglenességben és az éretlenségben rejtett erő van, olyan csíra, olyan életerő, amely e világ szántóföldjének érdes és megkeményedett göröngyeit is képes áttörni, amely nő és egyre nagyobb lesz, amely megindítja és megéri a termést és így újabb magokat termel.

Természetesen ez a kép túlmutat az egyetlen és egyedüli ember tapasztalatain. Mert ki tudná magáról azt állítani, hogy ez az erő, a magnak ez az ereje, ez az életerő mindig jelen lenne az életében? Még mindig a kezdetnél vagyunk. Legjobb esetben a sokféle visszaesssel, csóddal, csalódással tarkított növekedésnél. De Jézus itt nem csak az egyesekről beszél. Amikor a mag kicsírázásáról és a gyümölcstermésről beszél, akkor megszámlálhatatlanul sok felfele törekvő szállal egy másik mezőt lát maga körül, melynek kalásza meghajolnak a szélben és a nap felé törekednek. Ez Isten anyaszentegyházának a képe, amely most láthatóvá válik e világ szántóföldjén. Ez azonban nem egy meghatározott egyház, nem valamelyik népegyház, nem valamelyik szabad egyház vagy felekezeti egyház, vagy bárhogy is nevezzük azt. A Jézus Krisztus egyháza több, mint az egyházak. Ez átfogja az egyházakat. A tulajdonképpeni egyház benne él az alkotmányos és szervezett egyházakban. És mi nyomatékosan azt hangsúlyozzuk, hogy az igaz egyház ott létezik, ahol Isten országának fiai megpróbálnak az Isten Igéjének erejéből élni. Ki emelhetne eléje korlátot vagy gátat?

Azonban van egy másik mag is, amely a világ szántóföldjén megjelenik. Jól figyeljünk: nem a szomszéd szántóföldön. Nem, a felnövekedő, jó vetés között, ugyanazon a szántóföldön, gyökér gyökér mellett, szár szár mellett nő valami más is, ami idegen, ami gonosz és rossz. Azonban már a növekedéskor kiderül, hogy miért történik ez. Jézus itt konkolyról beszél. Azonban ez nem a megszokott konkoly. Az eredeti szöveg szerinti kifejezés valami egészen jellegzetes növényt jelöl. Valamilyen vad búzáról van itt szó, amelyről a botanikusok azt tartják, hogy a növekedés állapotában a megtévesztésig hasonlít a nemes búzához. A termése azonban elvezethetetlen és használhatatlan. Ki vonná kétségbe, hogy itt Jézus, a maga megvesztegethetetlen realizmusával, az ő egyházának tényleges valóságát tárja fel, úgy, ahogy az mind a mai napig fennmaradt? Nem így nő bennünk is, közöttünk is, összevegyülve és elválaszthatatlanul a valódi és a hamis, az igaz és az ál, a valódi hit és a hamis pátosz, a valódi alázat és a hamis sajnálkozás, a valódi bizonyosság és a hamis biztonság, a valódi szeretet és a hamis engedékenység, a valódi gondtalanság és a hamis könnyelműség? Mindezek, kívülről tekintve, a megtévesztésig hasonlítanak egymáshoz, de mégis a gyökértől kezdve különböznek egymástól, mint a búza és a konkoly. Mennyi mindent felkínáltak az évszázadok folyamán a mi világunk keresztyénségének nevében: igazi bibliai üzenetet és tévhitet, isteni Igét és üres emberi beszédet, valódi reménységet és olcsó vigasztalást. Valódi szabadságot és úgynevezett új erkölcsöt. Itt is elrettentően nagy a hasonlóság, de mégis ezek a gyökértől kezdve különböznek egymástól, akárcsak a búza és a konkoly. És mire nem használták fel az evangéliumot az évszázadok folyamán, amikor újból és újból tévesen értelmezték és alkalmazták különböző politikai vagy egyéni hatalmi célokra, világi és lelki igazságszolgáltatásra, fegyverek felszentelésére, vitatott békéért folytatott háborúkra, régi vagy új ideológiák érvényesítésére? Lehetne-e jobban elkonkolyosítani a búzát, mint amennyire az közöttünk megtörtént és megtörténik?

Jézus nem hallgatja el, honnan származik ez a zavar. A példázatban kétszer használja az „ellenség” kifejezést, aki a konkolyt veti. Azt mondja Jézus, hogy az ellenség az ördög. Ő is jelen van a világ szántóföldjén, az Isten országának fiai között. Bár ő jelenik meg először a színen, mégis úgy követi az Embernek Fiát, mint az árnyék a fényt. Ahol Krisztus vet, ott az ördög is munkálkodik. Ezért értjük meg a szolgák kérdését is, amellyel urukhoz mennek: „Akarod-e tehát, hogy elmenvén összeszedjük azokat?” Nem lehet tétlenül nézni azt, hogy miként teszi tönkre az ördög Isten vete-ményeskertjét.

Azonban arról, ami hagyományos szántóföldjeinken és azoknak minden egyes parcelláján magától értetődő, Jézus nem akar tudni egyházának szántóföldjén. „Nem — mondja ő —, hagyjátok, hogy együtt nőjön mind a kettő az aratásig.” A különbséget

nyilvánvalóvá teszi majd az aratás. Nekünk nem kell gyomlálnunk Krisztus egyházának földjén. Jézus jól tudja, hogy miért. Kicsoda vagy te, aki azt hiszed magadról, hogy éppen erre hívtátál el? Olyan biztosan szétválaszthatod egymástól a búzát és a konkolyt, hogy minden tévedés lehetősége ki legyen zárva és minden elővigyázatosság mellett sem fogsz abba a tévedésbe esni, hogy a konkollyal együtt a búzát is kiteped? És még világosabban: annyira biztos vagy benne, hogy te búza vagy? A te állítólagos gyomlálási kötelezettséged nem lehet-e gyanús? Nem lehet-e ez annak a jele, hogy egy egészen veszélyes konkoly a szívedbe eresztette gyökereit? Mindig is voltak az egyházunkban olyan személyek és csoportok, akik és amelyek azt hitték, hogy az ő feladatuk csak hívő tagokból létesíteni tiszta gyülekezetet. Ezek mindentől visszavonultak, mindent kivágtak, ami véleményük szerint konkoly volt, és nem gondoltak s most sem gondolnak arra, hogy éppen ezáltal milyen kemények és szeretetlenek, igazságtalanok és becsvágyók, milyen önzők és felfuvalkodottak lettek. Abban a törekvésükben, hogy a konkolyt megsemmisítsék, tévedtek. Sterilekké és gyümölcstelenekké lettek Isten ügyével és Jézus Krisztus munkájával szemben.

Jézus tud várni. Neki van ideje. Megengedheti magának, hogy időről időre megmegekedjen azt, hogy miként akarja zavarni az ő munkáját a konkurencia. Ő nem fél. Nagypéntek és húsvét óta az ellenség hatalma összetört, bár ma is nagy hatalommal és sok csellel készül a kegyetlen leszámolásra. Ezért vagyunk mi megvigasztalódva, és ezért vagyunk tele bizakodással egy konkollyal teleszórt, összetört és veszélyeztetett egyház tagjaiként is. Ez nem tőlünk, hanem az Úr akaratából van.

A Jézus várakozásának van még egy alapja. Ez az alap mindenestre újra túlnő a példázatbeli képen. Az, ami lehetetlen a kinti szántóföldön, lehetséges a Krisztus egyházának földjén. Nem csak az, hogy a konkoly túlnő a búzán, hisz ez a természetben is megtörténik, hanem az, ami ott nem történik meg, ez pedig az, hogy a konkoly általában virágzó, gyümölcstermő búzává. Ez ott történik meg, ahol az élő Jézus Krisztus dolgozik. Ez nem ezt a reménységet jelenti-e: „Hagyjátok, hogy együtt nőjön mind a kettő”? Így kapnak a gonoszság fiai is még egy utolsó lehetőséget arra, hogy Isten országának fiaivá, Isten gyermekeivé, Jézus Krisztus veteményeskertjévé legyenek. Ehhez ad még időt a gazda. Nem korlátlan időt, hiszen az aratás ideje egyre közeledik. Akkor a vetéseket learatják. De most még van időnk. És ezért: „akinek van füle, hallja”! Ámen.

Fordította: Gyenge János

Werner Pfendsach

Svájc

A nevető hal

I.

Jónás közöttünk van

Alapige: Jónás 1,1–3

Bibliaolvasás: 2Péter 1,12–21

Sehol máshol nincs ilyen az Ótestamentumban, hogy egy próféta futásnak ered azért, hogy az Istentől kapott feladatától megmeneküljön. Van lázadás, sőt erőteljes, lángoló tiltakozás az élő Istennel és az általa adott feladattal szemben. Ennyit megengedtek maguknak a próféták, de ezért még nem csapták el őket szolgálatukból. Azt azonban, hogy Isten elhívotta be sem áll szolgálatába, azt, hogy megfutamodik és elmegy, el az Isten szeme elől, nos, ezt csak Jónásról olvassuk. Ez adja meg egyedi helyét a Biblia keretén belül.

De talán nem is csak a Jónásét. Nem talált-e Jónás követőkre mind a mai napig?

Hány ember tudja egészen pontosan, hogy Isten mit akar tőle! Ő bennünket is hív. Istennek terve van életünkkel, korszakunkkal, nemzedékünkkel. Azonban nem úgy áll-e a helyzet, mintha bennünket is megkísértene a csalogató hang: szaladj el „az Úr elől”?

Feltűzésített vas Jónásnak e rövid könyve a Biblia írásai között. Nem csupán a híres cethal miatt, amely Jónást elnyelte, majd három nap múltán a partra köpte. Hiszen tudjuk, hogy e történet tömerdek kritikát és lekicsinylést, gúnyt és elutasítást váltott ki. E könyvecskének a kérdése azonban nem az, hogy történelmileg bizonyított tényként elhisszük-e ezt vagy az ehhez hasonló különös történeteket, amelyeket a Biblia elbeszél. Jónás könyvének a kihívása nem a csodaszerű eseményekben rejlik, hanem abban a feladatban van, mely reánk hárul, abban az üzenetben van, amely hozzánk szól.

Mindjárt az első sorok után világossá válik a cél. Két véglet áll szemben egymással. Itt van először Jónás, az „Amittai fia”, ahogyan nevezik. Közelebbről azonban nincs bemutatva. Feltételezik, hogy ismerjük, hogy tudjuk, kiről is van szó. A Királyok II. könyvében már van egyszer szó Jónásról, az Amittai fiáról. De ott is csak futólag említik. II. Jeroboám korában, a Krisztus előtti 8. évszázadban élt és működött mint próféta. Az akkori kritikus időben királyának Istentől nyert ígéretet adott, amely be is teljesedett (2Kir 14,25). Többet nem tudunk róla. A lényeg nem is e férfi életének a részleteiben, annak külső körülményeiben rejlik. Csupán az a fontos, hogy ő Isten népének tagja, vagyis ahhoz a sajátos embercsoporthoz tartozik, amellyel Isten különös módon szövetséget kötött. Amittai fiaként Jónás Izrael fia, ezáltal pedig Isten szövetségstársa.

Ha mármost a textus minden egyéb bevezető nélkül így szól: „És lőn az Úrnak szava Jónáshoz”, akkor egyben világossá válik, hogy ő személyes kapcsolatban áll az élő Istennel, hogy az Isten Igéje előtt megnyitotta fülét és szívét. Isten beszélhet vele, és használhatja és használja is őt mint a maga szolgáját. Ez Jónás: Isten szövetségstársa, aki nyitott Isten Igéje és hívása előtt. És most újra egy kérdés: Csupán Jónásról van-e szó? Ugye ezzel már meg van bontva, szét van szaggatva az elbeszélés kerete? Mi keresztyének nem vagyunk-e mindnyájan tagjai Isten e szövetségének; Jézus Krisztus által nem vagyunk-e mindnyájan kiválasztva, elhívva az ő gyülekezetébe, az ő egyházába? Vajon mi nem vagyunk-e nyitottak a mi Urunk Igéje előtt? Nyilván nem olyan mértékben, amennyire kellene és amennyire lehetne, azonban alapvetően az ő szava, az ő hívása alatt állunk, alapvetően még mindig utána kérdezzünk. Különben nem érteném, miért is jövünk istentiszteletra. Jónás közöttünk van! Kézén fog bennünket. Együvé tartozunk: mi, a keresztyén egyház tagjai, és Jónás. Jónás közülünk való. Mi az ő testvérei és nővérei vagyunk. Ez Jónás könyvének az egyik pólusa. Jónás Isten népének a megjelenítője, így Jézus Krisztus egyházának is képviselője minden időben.

A másik pólus pedig Ninive, „a nagy város”, ahogy textusunk nevezi. Az asszíriai királyok egykori fényes székhelye, dinamikus központja a nagy középkéleti birodalomnak, mely a Tigris folyó felső folyásánál fekszik. A néhai város helyén egy romos magaslat nevében a Jónás-történet hagyományára emlékeztet mind a mai napig: „Nebi Iunus”, azaz Jónás dombja a város.

Azonban Ninive sem egyszerűen csak Ninive. Ez a várostípus kimondottan a világvárosok típusa, mindennel együtt, ami ehhez hozzátartozik. Csillogásával és szeméttelével; pompájával és nyomorával; a minden nemzetből és nyelvből származó népkeverékével; a maga kevély falaival, a hatalomnak és bevehetetlenségnek jelképeivel; másrészt a szélesre tárt kapukkal, amelyek előmozdítják a kereskedelmet, az ipart, a pénzszerzést és pénzkeresést, a gazdasági javak és a politikai eszmék kicserélődését; és azzal a rejtelmes vonzással együtt, mellyel mindazokra a világosságkerülő elemekre hat, akik remélik, hogy alámerülhetnek a nagyváros névtelenjeinek a tömegében; és végül annak a hamis biztonságának a kísértésével, amelynek hazug menedékét az elgyökértelenedett ember a nagyvárosban keresi. Mindez Ninive, a világot képviselő város, amely nagyra nőtt, amely hatalmat és tekintélyt szerzett. A haladás, a felkapaszkodás,

a végső tündöklés és a siker pogány világa. Ninive a nagykorúvá vált világ, amely Istentől elszakadt, melynek nincs többé szüksége rá, mert úgy véli, hogy a maga erejével is meggyőzi az életet és annak dolgait. Ez a másik pólus: Ninive, a nagyváros, az Isten nélküli világ szimbóluma.

És ami izgalmas mindjárt a Jónás könyvének bevezető szavaiban, az az, hogy ez a két, egymástól alapjaiban eltérő világ egymásra van utalva. Ez a feszültség aztán végighúzódik a további fejezeteken is. Jónásnak és Ninivének, az Isten gyülekezetének és a világvárosnak köze van egymáshoz. Itt már egyből elérhető közelségbe jön az egyház és a világ, a keresztyén életvitel akarása és a világban való megmaradás kötelezettsége közötti ósrégi feszültség. Sok keresztyén töprengésére és félelmére gondolunk, akik nem akarnak összevegyülni a világgal, hogy ezáltal kezüket, lelkiismeretüket és szívüket be ne szennyezzék. Közben arra is gondolnunk kell, hogy a maga részéről a világ is egyre nyilvánvalóbb módon elkülönül az egyháztól, mivel nem találja meg benne azt a segítséget, amelyre élete kérdéseinek és ellentmondásainak megoldásához szüksége van. Nem vagyunk-e ma is — mindkét fél minden fáradozása ellenére — két különálló terület: egy világtól távoli egyház és egy keresztyénietlen világ?

Mármost a Jónás könyvének az üzenete éppen az, hogy ez a két terület együvé tartozik: Jónás és Ninive, a gyülekezet és a nagyváros, az egyház és a világ, keresztyén mivoltunk és a mai világban való megállás. Létezik egy kapocs, amely a kettőt összetartja, amely a két területet egymásra utalja és a legszorosabban összefűzi. Maga Isten az, aki Jónást Ninivébe küldi: „Kelj fel, menj Ninivébe, a nagy városba!” Isten maga a kapocs. Az ővé mind a két terület. Az istentelen világ is, ez a nagykorúnak nevezett világ is Isten világa, és még akkor is az marad, ha nagyon messze szakadtunk Istentől, és ha mélyen bele is veszünk a világba. Isten nem távolodik el tőlünk.

Miben látszik ez a legvilágosabban? Abban a tényben, hogy Jézus Krisztus közöttünk van. „Úgy szerette Isten a világot, hogy az ő egyszülött Fiát adta” (Jn 3,16). Adta, és nem vette vissza! Ő még mindig itt van e két terület: az Isten gyülekezetének és az istentelen világnak a közepén. Krisztus közöttünk van. Sohasem hagy bennünket az ő Igéjének hatósugarán kívül. Hisszük vagy nem hisszük, halljuk és befogadjuk vagy még nem halljuk és még nem fogadjuk be, alapjában véve az ő hatalmának és szeretetének befolyási területén maradunk.

Az egyház feladata és küldetése az, hogy Isten szeretetének erről az erejéről bizonyosságot tegyen. Ezért kell Jónásnak Ninivébe mennie. „Kelj fel, menj Ninivébe, a nagy városba.” Ne várjon addig, amíg a ninivebeliek Izraelbe jönnek, hogy ott tudakozdjanak Isten útja és akarata felől. Ez lehetséges ugyan, de nem fogják megtenni. Vajon hányszor maradunk mi is keresztyén egyházként ebben a várakozó állásban? Harangjaink szólnak, igényelik prospektusainkat és meghívóinkat, melyeket olykor-olykor szétküldünk. Az újsághirdetésekből olvasni lehet, hogy hol és mikor hallható az egyház. Azonban ne csaljuk meg magunkat! A világ mégsem jön. Magunkra maradunk. Egyházunkból hiányzik az a missziói erő, amely elindul a másik ember felé és eljut a kívülállóhoz.

Talán kipróbáltak valamit ebből az elindulásból, ebből a próbálkozásból a dortmundi egyházi napok alkalmával. Talán azok által a rövidfilmek által, amelyek a mindennapi élet bonyodalmaikat mutatták be a házasság, a család, a hivatás és a politika vonatkozásában, és amelyek megbeszélésekre ösztönöztek. Vagy pedig az új, ritmusos énekek által, amelyek úgy tűnnek, hogy közelebb állnak ifjú nemzedékünk életérzéséhez, mint a 18. és 19. századbeli korálok, melyek énekeskönyveinkben túlsúlyban vannak. Vagy pedig éjjel és nappal az utcákon, a tereken, a gyárakban, valamint egy-egy nagy futballrendezvényen való küldetésvállalás által. Ezek mind illyenszerű elindulási próbálkozások. Az egyház csupán a menésben, a mozgásban, az Istentől kapott feladat iránti engedelmességben lehet egyház.

És ezzel láthatóvá válik az a kapocs, amely összeköt bennünket a világgal. Ugyancsak feltűnő, hogy Jónás azt a különös parancsot kapja, hogy „Ninive ellen” prédikáljon, mivel — mond az Úr — „gonoszáguk felhatolt élémbe”. Jónásnak beszélnie kell! Az Úr az ő Igéjében és az ő Igéje által cselekszik. A világváros tetteit és szándékait

azonban nem lehet igazolni. Isten szeretete nem langyos és lágy szeretet, amely mindkét szemét behunyja és a világ gonoszságát hallgatólagosan megtűri. Nem cseréltük-e fel gyakran az egyházban a szeretetet lágysággal és alkalmazkodással? Isten szeretete kemény szeretet, éles szeretet. Jónásnak keménynek kell lennie. Fel kell fednie a nagyváros gonoszságát. Nemet kell mondania ott, ahol Isten nemet mond. Ellent kell mondania ott, ahol Isten is ellent mond. Nem voltunk-e az egyházban igen gyorsan újra és újra buzgón és szolgálatkészen a „pro” oldalán. Nem mondtunk-e igen gyakran igent, holott ellent kellett volna állnunk, s nem árultuk-e el hirtelen igenlésünkkel az Úr ügyét? Itt mindazokra a megalkuvásokra gondolhatunk, amelyeket az evangélium nevében a világ lelkével kötöttünk: ilyenek a fegyverek megáldása, az atomfegyverkezés elítélésének kérdésében való tétovázás, de ilyen a halottaink sírjánál folytatott szemérmetlen emberdicséret is.

„Gonoszságuk felhatolt élembe” — mondja az Úr Ninivéről. Azonban nem csak Ninivéről mondja ezt. Bennünket is szívünk mélyéig éppúgy érint. A mi magunk gonoszsága, népünk gonoszsága, egyházunk gonoszsága, életünk gonoszsága is eleibe jutott.

De miként is beszélhetnénk a világ előtt Isten szeretetéről másként, mint azok, akik maguk is ebből a szeretetből, egyedül ebből a szeretetből élnek? Miként vonjunk el másokat a gonoszságtól, ha mi magunk sem vagyunk készek másokkal mindenben együttérezve tulajdon gonoszságunkat felismerni és megvallani?

Ebből is megvalósult valami a dortmundi egyházi napokon. Például a gyökeres és kíméletlen önbírálatban, amit a múltra tekintve az egyház gyakorolt, midőn az egyik leghatásosabb nagygyűlésen szembeállította a zsidóüldözést és „az értéktelen élet legyilkolását” a püspökök és egyházi vezetők — ma olyannyira érthetetlen — lojalitásnyilatkozatával. Vagy pedig midőn a jelenre tekintve vizsgálat alá vette az egyház nehézségét, fantáziaszegénységét, polgáriasodását és intézménnyé való csontosodását. Keresztyénekként is a világ egy darabkája maradunk. Bennünk, az egyház tagjaiban is él a világ lelke. Hogyan szolgálhatjuk le a világ iránti tartozásunkat, ha nem úgy, hogy vele szolidarizálva és összekapcsolódva megmutatjuk neki, hogy mi miből élünk? Csak ekképpen vagyunk egyháza annak a Jézus Krisztusnak, aki a világ bűnével való szolidaritásban vállalta a keresztet. Jézus keresztye az a kapocs, az az egyetlen kapocs, de egyben az egyetlen igazi kapocs, amely összetartja az egyházat és a világot.

Immár megértjük talán, hogy miért menekült el „az Úr elől” Jónás. Nem a feladat nagysága az, ami elrettenti. Nem a ninivebeliek reakciója miatti félelem tartja vissza, nem is a nagy, hosszú utazás, amire vállalkoznia kell. Sokkal nagyobb utazásra szánja rá magát. Nyilván észrevettük, hogy a szövegben mily meglepő egymásutánban háromszor is említés történik menekülésének végcéljáról: Társisba, Társisba, Társisba! Olyan, mint egy veszedelmes csalogatás és hívás: Jöjj csak hozzánk, itt békén hagynak. Társis, az ókor egyik híres városa, vagyis Tartessus, Spanyolország délnyugati részén, az akkor ismert világ másik végén feküdt. Jónás ahelyett, hogy Urának megbízása értelmében keletre menne, a világ nyugati végébe indul. Számára Ninive ennyit jelent: engedelmesség, szolgálat, odaadás, szolidaritás a gonosz világgal, ezen felül pedig összetörés tulajdon vétke és csődje miatt, hogy a világnak az isteni szeretet üzenetét vihesse. Ezzel szemben Társis jelentése: szabadság az Isten által adott feladattól, kötetlenség a saját akarata és döntése számára, kedve szerint való cselekvés és befolyás, az élet gondtalan és háborítatlan élvezése, nem túl sok gondolkozás, nem túl sok akarási, nem túl sok cselekvés — egyszerűen élet és mások éltetése.

Jónás választott. És mi? Vajon mi is ugyanúgy választottunk? Egyénként, egyházként, a mostani napok keresztyénségeként? Ez a Jónás könyvének a mai kihívása. Ámen.

II. Menekülni nem kifizetődő

Alapige: Jónás 1,4—16

Bibliolvasás: Zsoltárok 139,1—14

Jónás könyvecskéjében nem csupán Jónásról van szó. Egyébként nem is igen lenne érdemes időt vesztegetni erre a különös történetre. Itt mindent az a sajátos áttekinthetőség jellemez, amely a Bibliában a prófétaság ismertetőjegye. A történetben ugyan Jónásról és ennek szökéséről van szó. Jónás azonban nem csupán a maga korának embere és prófétája. Ő képviselő. Isten népének képviselője minden időkben. Az a feladata, hogy Ninive előtt bizonytságot tegyen az élő Istenről, hogy az embereket az ő uralma alá szólítsa, az Isten népének, az Isten egész egyházának feladata mind a mai napig.

Az egyik legnagyobb felfedezés, amely a mi nemzedékünk számára megadatott, az, hogy a keresztyén hit nem magánügy, nem csupán szívünk és lelkiismeretünk kegyes belügye. A keresztyén hit a világ iránti küldetés és feladat, és pedig az a küldetés és feladat, hogy előtte Isten szeretetéről és uralmáról, Isten ítéletéről és kegyelméről bizonytságot tegyen. Ez sohasem könnyű, sohasem magától értetődő. Viszont nincs keresztyénség küldetés nélkül, nincs egyház misszió nélkül, nincs valódi, személyes hit elkötelezettség nélkül. Krisztushoz tartozni, általa felhasználtatni, általa elküldetni egy és ugyanaz a dolog.

Ez nem azt jelenti, hogy mindannyiunknak idegen országokba és idegen városokba kellene mennünk, mint Jónásnak, hogy ott a pogányoknak bizonytságot tegyünk az élő Istenről. Ezt is jelentheti. Az idegen városok azonban ott vannak körülöttünk. Bennük élünk. És a pogányok is közöttünk vannak. Mindennapi lakótársaink és útítársaink. Megszokott, hétköznapi életünk a maga kapcsolataival, súrlódási felületeivel és mindazzal, ami ehhez tartozik — a mi megbízatásunk területe. Jónás ténylegesen közöttünk van.

Azonban Jónás most csődöt mond. Ez az indító helyzete az első fejezet tragikus történéseinek. Megtagadta az engedelmisséget. Nem kíván Urának küldöttje és megbízottja lenni. Meg akarja tartani nyugalját, tulajdon életét a maga akarata és terve, a maga jótetszése szerint óhajtja folytatni. Elmenekülni, el az Úr szemei elől.

Egy időben divattá vált az egyház csődjéről beszélni. Sok mindent hiányoltak, amit az egyháznak az elmúlt esztendőkből és évtizedekben tennie és mondania kellett volna a társadalmi konfliktusok, a valódi és az igazi békéért való fáradozások, a faji kérdés megoldása, a belső feszültségek enyhítése vagy a gyengék és elnyomottak melletti kiállás terén. Az egyház szemére vetették az elpolgáriasodást, a jelen hatalmaival és gazdagjaival való lepaktálást, a gyáva óvatosságot, holott színt kellett volna vallania és kockáztatnia kellett volna; az egyház szemére vetették a hatalom nyomában való kullogást, holott úttörőnek és oltalmazónak kellett volna lennie.

Mindezt valóban el lehet mondani. Ez vitathatatlan. Ez mind igaz. Mi sem akarjuk vitatni. Azonban ki az egyház? Avagy nem mi vagyunk-e mindnyájan? Ki-ki közülünk az egyház darabja. Jónás nem egy közösség, hanem ugyanúgy egyén, mint mi. Ha az egyház csődöt mondott, úgy mi magunk mondottunk csődöt. És ha az egyház elmenekült feladata és felelőssége elől, úgy mi menekültünk el. Még ma is lehetséges külföldre futni. Éppúgy, mint Jónás tette. Ismerek egy fiatal lányt, aki egy világutazásra szánta el magát, hogy a neki kiosztott feladat elől elmeneküljön. Bele lehet menekülni a tevékenységbe, az elfoglaltságba, az élet forgatagába. Aának keresztyének számára talán ez a menekülési lehetősége. Oly elfoglaltak vagyunk! Oly sok a tennivalónk! Annyi sok minden van, amit naponta vagy óráról órára sürgősen el kell intézni, hogy egyszerűen nem marad idő a lényegesre, a döntő dologra. De bele lehet menekülni a szerénységbe is. És ez ráadásul különös kegyességnek tűnik. Ez a feladat nem vonatkozhat rám! Krisztus engem nem tud felhasználni. Én igen csekély, igen buta, esetleg már túlságosan koros és megcsontosodott vagyok hozzá. Túl kevés a tapasztalatom, a

tartásom és az erőm. Inkább nekem van szükségem arra, hogy velem törődjenek, sem hogy én törődjem másokkal. Így menekülünk mi keresztyének. Fogyasztókká váltunk a keresztyén üzletházban, miközben az sikereket ért el és jól ment, holott eladók és kifutófiúk kellene hogy legyünk. Részvényesekké, érdekeltekké, bensőnkkel odaszántak-ká és elkötelezetteké kellene válnunk az Isten ügyében. Mi azonban elmenekülünk! Előtted — testvérem — ismerős menekülésed útja?

„Az Úr pedig” — hangzik ezután egészen egyszerűen a szöveg folytatása. „Az Úr pedig!” E három szó az evangélium, az örömmüzenet, amely e fejezet viharos és drámai történetének közepette felhangzik. „Hová menjek a te lelked elől, és a te orcád elől hová fussak? Ha a hajnal szárnyaira kelnék, és a tenger túlsó szélére szállanék: ott is a te kezed vezérelne engem és a te jobb kezed fogna engem” — olvasható a 139. zsoltárban. Ez a láthatatlan kéz van itt Jónás fölött is. Ez a kéz az, amely a nagy erejű szelet — amint írva van — „a tengerre bocsátja”; a kéz, amely elindítja a nagy vihart, úgyhogy a hajót, amely Jónást és a többieket viszi, szinte összeroppantja.

Nem mindig van úgy, hogy Isten viharban szólít meg menekülésünk útján vagy menekülési kísérletünk idején. Vannak azonban életünkben olyan viharok és konfliktusok, amelyek nem eyebek, mint Isten válaszai a mi előle való menekülésünkre. Ő van ezekben a viharokban. Ezekben és ezek fölött az ő keze van. Ezek az ő kemény szeretetének a jelei — de mégis az ő szeretetének jelei. Ő nem akarja, hogy elszakadjunk tőle, mert tudja, hogy ez vesztünket jelenti. És így a vihar okozta megrázkódtatást szeretete eszközeként használja fel.

Másnak mi nem mondhatjuk, hogy életének megrázkódtatása Isten kemény szeretetének ilyen eszköze. Esetleg továbbadhatjuk hasonló tapasztalatainkat, de többet nem. Számomra felejthetetlenek egy barátom szavai, aki életem egyik viharos szakaszában ezt mondta nekem: — Ha te most menekülni számíatsz ezekből a nehézségekből, tudd meg, hogy ugyanezeket a problémákat sokszorosan és még súlyosabban fogod máshol megtalálni.

Jónás felfogta, hogy mit jelent ez a vihar. Eleinte azonban nem hajlandó a fegyvertételre. Sokáig tart, hihetetlenül sokáig, amíg mi, kemény, büszke, öntudatos emberek készek vagyunk a kapitulálásra. Egy időre Jónás eltűnik a fedélzetről és elvonul a hajó legmélyére, hogy ott mély és erős álomba merüljön. Itt talán önkéntelenül is arra a másik alvóra gondolunk, aki ugyanúgy aludt a vihar közepette, kint a Genezáret-tavon, a hajóban tanítványai között. Azonban ha ketten is teszik ugyanazt, az még távolról sem ugyanaz.

Krisztus alszik, mert ő „az ördög acsarkodását nem tiszteli meg azzal, hogy ráfigyel” — ahogyan Luther mondja. Vannak viharok, amelyekben az ördög dacolása rejtőzködik. Jónás azonban tulajdon szívének dacosságában alszik. Ez az ólomnehéz álom az ő utolsó szökési kísérlete — önmaga elől, saját lelkiismerete elől, az élő Isten hangja elől való utolsó menekülési kísérlete. Életének minden porcikájával tusakodik az ellen, hogy Isten elé álljon, hogy hívását meghallgassa és annak engedelmeskedjék. Nincs-e némelykor olyan érzésünk — nem csupán személyes vonatkozásban, de abban is —, hogy napjaink történeiseiben, sőt egyházunk eddigi magatartásmódjában is ugyanaz az ellenállás, ugyanaz az utolsóig való ellenszegülés húzódik meg, hogy ne engedjünk Isten hívásának, az ő hangjának?

Ekkor a pogány tengerészek azok, akik Isten menekülő követét belátásra bírják. Az ő feladata az lett volna, hogy az úgymond hitetlenek világának Isten uralmáról és szeretetéről tegyen bizonyosságot. És íme, most ők, ezek a hitetlenek azok, akik a hívó gyülekezet képviselőjét felelősségre vonják. Vajon nem egy ugyanilyen megfordított folyamat áll előttünk ma is? Miközben a hivatalos egyház, akik mi vagyunk, mindnyájan a legnagyobb igyekezettel kívánja legyőzni restségét, levetni nehézségét, feloldani belső feszültségeit, vállalni úttörő szerepét a világban, az elvilágiasodott világ kérdezésével, keresésével, a másokért való odaadásával és szolgálatkészségével kihívást intéz egyházunkhoz. Nem lehet nem észrevenni, hogy textusunk milyen kirtartóan, sőt talán csendes örömmel utal lépésről lépésre erre a felcserélődött szerepre.

Jónás szökésének nem csupán személyes következményei vannak. Anélkül, hogy

tudnák, miért, a pogány hajósok vele együtt kerülnek a legnagyobb veszedelembé, a halálos fenyegetettségbe. Ugyanabban a hajóban úszunk hívők és hitetlenek, keresztyének és pogányok, egyház és világ. Ha az Isten által megbízottak elhanyagolják szolgálatukat, kibújnak a feladat alól, akkor ezt a világ is megszenvedi és viseli az egyház szolgálatmegtagadásának veszedelmes következményeit. Vajon a mostani idők hány súlyos vihara miatt vagyunk hibásak mi is, megfutamodó keresztyének? Ez a kérdés nem szabad hogy nekünk békét hagyjon. Ezen a helyen előállítottunk és felkérünk, hogy a bűnt ne kívül, ne másoknál, ne a világban és annak hatalomvágyában keressük, hanem a magunk engedetlenségét Urunk Igéje és megbízása iránt világosan felismerjük.

Azután halljuk, amint a pogány hajósok a viharban imádkoznak. „Ki-ki az ő istenéhez” kiáltott. Ez nem ugyanaz, amit mi imádságon értünk. De e pogányok kiáltozása nem azt árulja-e el, hogy végül is tudatában vannak saját tehetetlenségüknek, valamint annak, hogy isteni segítségre vannak utalva? Az pedig, aki Istent valójában egyedül ismeri, aki igazán tudna imádkozni, a hajó gyomrában alszik, és a pogány kormányosmesternek kell őt szóra bírnia. Ismét nem nyomhatjuk el a kérdést: Hogyan áll a dolog a mi imádkozásunkkal? Valóban imádkozunk-e a mostani időkben? Mai világunk hajójáért is, amelyikkel és amelyekben mi magunk is úton vagyunk? Tesszük-e ezt? Nem állnak-e a pogányok a maguk ismeretlen istenéhez való kiáltásukkal közelebb az igaz hithez, mint a mi elvilágiasodott keresztyénségünk a maga felfuvalkodott magabiztosságával és önelégültségével?

És most ismét csak a pogány hajósok azok, akik az engedetlen isteni követet kényszerítik, hogy beszéljen és színt valljon. Ezt is csak abban a pillanatban teszi meg, amikor nem marad más kiút, amidőn a sorsvetés után annyira sarokba szorítják, hogy nincs más választása. Ekkor mondja el, hogy kicsoda ő, és hogy milyen összefüggés létezik a halálos tengeri veszedelem és az ő életének bűne között. Isten az úgynevezett hitetlen világot is erősen és elidegeníthetetlenül a maga kezében tartja. Nevelőként fel tudja és fel akarja őket használni a hívők, az egyház számára. Ez a bizonyosság ad újra és újra erőt a keleti tömbben élő testvéreinknek, hogy kitartsanak és reménykedjenek a látszólag kilátástalan helyzet közepette is. Nemde mi magunk is egészen másként állnánk meg az életünkre mások felől érkező kísértések között, ha tudnánk, hogy Isten a másik embert, a hitlent is szorosan és elidegeníthetetlenül kezében tartja és felhasználja gyülekezete tagjainak a megtisztítására?

Immár nyilván a levegőben lóg a kérdés, hogy most minek is kell történnie, mit is kell voltaképpen tenni, hogy az egyre vadabbá váló tenger lecsendesedjék. Jónás ezt jól tudja. Csak egy útja lehetséges a hajó és mindazok megmentésének, akik rajta utaznak. Jónásnak meg kell hajolnia a kéz alatt, amely utána nyúl. A hatalmas vihar őt szólítja. Ki kell tehát szolgáltatnia életét ennek a hatalomnak. Akkor a többiek megszabadulnak. „Fogjatok meg” — mondja, nem hősködve, nem hősként, nem halált megvetően mondja, hanem legyőzötten, végre kapitulálva az előtt, aki szökésében utolérte és megtalálta: „fogjatok meg, és vessetek engem a tengerbe, és megcsendesedik a tenger ellenetek”. Immár nem a pogány hajósok azok, akik Jónást feladatának teljesítésére nógatják. Ellenkezőleg: megindító buzgósággal igyekeznek megtenni mindent, ami hatalmukban áll, hogy Jónást és életét megtartsák. Nem akarnak ártatlan vért ontani, mert sejtenek valamit a kiontott vér erejéről. Itt azonban nem lehet meggátolni semmit. Jónás bűnös vére ki kell hogy folyjék. Jónás elhibázta életét. A többiek számára csak az ő élete árán lesz szabadulás.

Nem lép-e most hirtelen elő és nem válik-e láthatóvá a Jónás kettős alakja mögött az a másik, aki ott nem cselekszik ugyan, de mégis Jónással titokzatos közelségben a megmentésnek ugyanezen az útján indul el? Ő is tudja, hogy csak életének odaadása árán mentheti meg a mások életét. Az ő vére a kereszten valóban kiontatódik. Ki kell hogy folyjék, mert a te bűnöd és az én bűnöm, mindannyiunk megfutamodása, az egyház bűne és szolgálatmegtagadása mind-mind reá nehezedik. Isten csak így szerezhet menekülést a világnak.

Mindnyájan úton vagyunk még a nyílt tengeren: hívők és hitetlenek, pogányok és

keresztyének, egyház és világ ugyanabban a hajóban vagyunk. A viharok nem kémélnék bennünket. Esetleg még csak ezután jönnek igazán. Isten azonban arra vár, csak arra az egyre vár, hogy életünket az Úr követésében szolgáltsuk ki neki, „mint megholtak és, ím, élők; mint ostorozottak és meg nem ölttek; mint szegények, de sokakat gazdagítók” (2Kor 6,9—10)! Ámen.

Fordította: Balogh Béla

(Folytatjuk)

Szekeres István

„Ügyeljünk egymásra”

Alapige: Zsidókhöz 10,19—25

Bibliaviasítás: 2Péter 3,3—14

A felolvasott szent Ige anyanyelvünk egyik legszebb szavával kezdődik: „atyámfiak, atyámfiak”. Mit jelent ez a megszólítás? Jelenti a vértestvéreket: ugyanannak az apának és anyának a gyermekeit. Tágabb értelemben jelenti az egy vérből származókat, egy nyelvet beszélők közösségét. Végül jelenti a hívő keresztyén emberek gyülekezetét, akik hiszik és vallják, hogy Isten gyermekei és Jézus Krisztus megváltottjai, örökösök.

Tehát, kedves atyámfiak, hallgassátok meg a felolvasott szent Ige nagy ígérését: „Bizodalmunk van a szentélybe való bemenetelre.” A szentély jelen esetben az ószövetségi zsidó templom legbelső részét jelöli. Azt a részt, amelyet mi így ismerünk: „szentek szentje”. A Zsid 9,4—5 leírása szerint itt volt „az arany füstölő oltár és a szövetség ládája, beborítva mindenfelől arannyal, ebben a manás aranykorsó és Áron kivirágzott vesszeje meg a szövetség táblái”. Erre a helyre csak a főpap mehetett be áldozni évente egyszer a nagy engesztelési ünnepen, a törvény által meghatározott belső megtisztulás és külső tisztálkodás után. A szentély az új szövetség népe számára az Isten országát jelenti. Ha ez így van, akkor a felolvasott szent Ige újszövetségi értelme ez: Bizodalmunk van az Isten országába való bemenetelre.

Az Isten országába való bemenetel feltételeit a felolvasott szent Ige így határozza meg: „a Jézus vére által”. Ez az áldozati vér, amely akkor ömlött ki Jézus Krisztus testéből, amikor átalszegeztek és a kivégzésre kirendelt egyik katona dárdáját Jézus oldalába döfte. „A kárpit, azaz az ő teste által.” A kárpit az az egybeszórt teveszőr szőnyeg volt, amely elválasztotta a szentek szentjét a templom középső részétől. Ez a kárpit repedt ketté Jézus halálakor, mintegy jelezve, hogy halálával utat nyitott nekünk Isten országába. A felolvasott szent Ige ezt így nevezi: megszentelt „új és élő út” gyanánt. Maga Jézus Jn 14,6-ban így mondja: „Én vagyok az út.”

Jézus Krisztus ezzel az engesztelő áldozatával büntörlő „nagy papunk”, feltámadásával és mennybemenetelével közbenjáró főpapunk lett, aki Isten színe előtt naponként közbenjár érettünk. Ha Jézus Krisztuson át vezet az út Isten országába és ő ott érettünk naponként közbenjár Isten előtt, akkor járuljunk eléje az Ige által meghatározott feltételek szerint.

Az első feltétel: „igaz szívvel”. Ezen a feltételen egyenként el kell gondolkoznunk: vajon mennyire igaz az én szívem? Én bevallom, ti is valljátok be, nem is olyan igaz a mi szívünk az Ige mérlegén, mint ahogy mi olykor vagy sokszor elgondoljuk. Azoknak se igaz a szívük, akik állandóan azzal dicsekednek, hogy ők milyen rendes emberek. Egymásnak mondhatunk, amit akarunk, de Istennel szemben ezt nem tehetjük, mert a Zsolt 7,10-ben ezt olvassuk: „Isten vizsgálja meg a szíveket.” Isten mindig talál valami hamisságot, valami foltot a mi szívünkben. Mondhatná valaki: ha ez így van, akkor én sohase járulhatok Krisztus elé, mert nekem nincs olyan szívem, amelyet ő elfogadhat. Mégis elfogadhat minket Krisztus, ha igaz bűnbánattal, igaz töredelemmel és életünk megjobbítására való törekvéssel arra kérjük, hogy megtöretett teste és kiontatott vére szent jegyeivel tápláljon bennünket és így tisztítsa meg

szívünket mindattól a bűntől, amit naponként elkövetünk. Az ilyen szívet nevezi a Szentírás megigazult szívnek.

A második feltételt, amellyel Jézus Krisztus elé járulhatunk, így határozza meg a felolvasott szent Ige: „hitének teljességével”. Úgy gondolom, hogy mi, akik itt vagyunk, valamennyien hívő keresztyén emberek vagyunk. De meg vagyok győződve, hogy nincs mindenkinek egyformán erős hite. Vannak közöttünk, akiknek erősebb, másoknak gyengébb a hite, s talán olyan is van, akiben csak pislákol az igaz hit. Jézus Krisztus az eléje járulóktól teljes hitet kíván. Ebben a pillanatban, de különösen az élet válságai között mindenki meg tudja állapítani magáról, hogy mekkora hite van. Aki az önvizsgálat után úgy találja, hogy nincs benne elég erős hit, az kérje, mert „aki kér, mind kap” (Mt 7,8). A hitet lehet fokozni, lehet edzeni, éppen úgy, mint a testet: Isten Igéjével, úrvacsorával, az istentiszteleti alkalmak gyakorlásával, jó cselekedetekkel.

A Jézus Krisztus elé való járulásnak harmadik feltétele: „tiszta lelkiismerettel”. Nem tudom, ti hogy vagytok vele, de én mindig megmérem beszédemet, cselekedeteimet és magatartásomat az Ige mérlegén. A legjobb, ha a szó kimondása vagy a cselekedet elkövetése előtt mérlegelek, mert akkor a beszéd és a cselekedet jó lehet. Az utólagos mérlegelés azért hasznos, mert az elkövetett hibát még jóvá lehet tenni. Ilyen lelkülettel Megváltód elé állhatsz, mert biztosan elfogad.

A negyedik feltételt a felolvasott szent Ige így határozza meg: „mint akiknek testök meg van mosva tiszta vízzel”. Ez a keresztség. A keresztség az a sákramentum, amely által a megkeresztelendő gyermeket, vagy ha úgy adódik, a felnőttet, jelképesen belemerítjük Jézus Krisztus halálába és feltámadásába, s ezáltal a megkeresztelt az üdvösség és az örök élet jegyesévé válik. Ezt bizonyosan tudtuk és tudjuk. Ezért kereszteltették meg a szülők és a keresztszülők gyermekeiket a tiltott időkből is, amikor a keresztség kiszolgáltatása vagy igénybevétele hátrátétellel, egyes helyeken börtönnel járt. De mind a keresztelő lelkipásztor, mind a keresztséget igénybe vevő szülők, keresztszülők hitvallóan vállalták ezt a kockázatot.

Azok a feltételek, amelyeket felsoroltam, nehezek. Ezt Isten is tudta és tudja, könnyebbségünkre állította ebbe a világba azt a közösséget, amelyet nem mindig értékelünk kellőképpen, amelynek neve: anyaszentegyház, amelynek helyi megvalósulása a gyülekezet. Ez az a közösség, ahol Isten szól az ő Igéjén keresztül, kiárasztja Szentlelkét, ahol kiszolgáltatja a sákramentumokat, ahol gyakoroljuk a hitet, a szeretetet és a reménységet, ahol egymás terhére hordozva szerezhethetjük meg napi szükségleteinket s mintegy egymást átölelve vándorolhatunk az élet örömei és viszontagságai között Isten országa felé.

Mivel ilyen csodálatos hely és alkalom az anyaszentegyház és a gyülekezet, ahol mintegy előlegképpen megélhetjük az üdvösség és az örök élet ígését, kér az Ige: ne hagyjuk el a magunk gyülekezetét. Ezen a földrészén, ahol mi élünk, az uralkodó vallás a keresztyénség. Mindenki, aki megszületik és megkeresztelkedik, valamilyen formában kapcsolatba kerül az anyaszentegyházzal, annak valamelyik gyülekezetével.

Ez az öröm. Mégis azt láttuk, hogy sokan kisodródtak a gyülekezetből s ezáltal az egyházból. Ez a félresodródás azért volt és azért van, mert kifogyott az emberekből a hit, a szeretet és az örök élet reménysége. Kifogyott az Ige utáni vágy és kifogyott az imádság. De lehet, hogy a jobb megélhetés érdekében történt. Sajnos azok számára, akik kisodródtak vagy kisodródnak az anyaszentegyházból, a gyülekezetből, nincs üdvösség és nincs örök élet.

Ha ez így van, akkor „tartsuk meg a reménységnek vallását tántoríthatatlanul” — mondja tovább a felolvasott Ige. Tehát nem akárhogy, hanem tántoríthatatlanul. Mit jelent a vallás? Tágabb értelemben jelent valamilyen kötődést az anyaszentegyházhoz, kötődést azokhoz, akik hit, szeretet, reménység által az egyházba tömörülnek. Szűkebb értelemben azt jelenti, hogy én nem csak egyszerű tag vagyok, akit valamilyen megkereszteltek, aki hozzájárulok az egyház fenntartásához, hanem hívő és hitvalló tag vagyok az anyaszentegyházban, aki lelkemnek és életemnek minden rezdülésével

hiszek és hitemről vallást is teszek. Ez a teljes keresztyén élet, amelynek jutalma örök élet. Az örök élet azért biztos, „mert hű az, aki ígéretet tett”.

Utoljára hagytam mai alapigénknek ezt a gondolatát: „ügyeljünk egymásra”. Ne támadjunk egymásra testileg. Ne ismétlődjék meg közöttünk Kain és Ábel esete. Ne támadjuk egymást erkölcsileg. Ezen a ponton nagyon sokat vétünk egymás ellen. Nemcsak testi gyilkosság van, hanem erkölcsi is! Ne bántsuk egymást 'se szentől szemben, se hátmögött. Azért van annyi békételenség az emberek között, mert az emberek nem tudnak urai lenni beszédüknek, cselekedeteiknek. Ez a követelmény, hogy ügyeljünk egymásra, azt jelenti, hogy próbáljuk meg közösen hordozni egymás gondját és terhét, bűját és baját, úgy, ahogy Isten ezt elvárja tőlünk. Sok a bajba jutott ember, sokkal több, mint gondolnánk. Főleg sok a lelki beteg. Hajoljunk le a bajbajutottakhoz, és tőlünk telhetőleg segítsünk rajtuk. A segítség feltétele a felebaráti szeretet. Ebben a segíteni akaró szeretetben éljünk, s erre az áldozatvállaló szeretetre neveljük a reánk bízottakat is. Zárom a gondolatsort: jóban és rosszban „ügyeljünk egymásra”. Ámen.

Vad Zsigmond

Magyarország

Múlik a sötétség

Alapige: 1János 2,8b

Bibliaolvasás: 1János 2,1–11

Igehirdetésem alapigéjeként egy rövid kijelentő mondatot olvastam fel. Azonban ezzel a ténnyel azonnal vitába szállnánk. Miért nem kérdő mondat? Az sokkal inkább érthető lenne, azt el lehetne fogadni. Sokkal jobban magunkévá tudnánk tenni. „Mert a sötétség szünni kezd, és az igazi világosság már fénylik.” Sokkal nyugodtabban érezhetnénk magunkat, ha egy kérdőjel és nem egy pont lenne a végén. Mert erre a kérdésre különféle módokon lehetne válaszolni. Az Ige feltenne egy kérdést, és a hallgatókra, az olvasókra bízna a választ. Azonban teljességgel megmáshíthatatlan tény az, hogy Igénk nem kérdés, hanem egyértelmű kijelentés. És a mai ember, aki már olyan sok mindent átél és olyan sok tapasztalattal rendelkezik, akinek van bepillantása a dolgokba, vitába száll az Igének ezzel a kijelentésével.

Valóban lehet ilyet állítani, hogy múlik a sötétség, amikor tőlünk néhány száz kilométer távolságban lévő vagy már lerombolt városokban és falvakban ölik egymást az emberek, sőt még a kiszolgáltatott gyermekeket és öregeket is elpusztítják; amikor egyre nagyobb káosz uralkodik a világpolitikában; amikor újabb és újabb földrészeken törnek ki helyi háborúk; amikor szinte visszafordíthatatlan módon egyre inkább pusztítjuk életterünket; amikor az ember lépten-nyomon ellenségeskedéssel, rosszindulattal és féktelen gyűlölettel találja magát szembe; amikor népünk számaránya évről évre drasztikusan csökken; amikor egyházunk sem tud határozottan és egységesen szólni és a hirdetett üzenet mellett szilárdan kiállni; amikor hatalmas erővel törekszenek egyesek arra, hogy lejárassák Isten népét, az egyházat; amikor saját életünkben fájdalmasan tapasztaljuk és átéljük a testi-lelki betegségek pusztítását; amikor tehetetlenül szembe-sülünk a halál feltartóztathatatlan, kérlelhetetlen erejével és hatalmával?

Valóban múlik a sötétség? E kérdésre talán egyértelmű „nem” a huszadik század végén élő ember válasza. Sőt a felháborodott ember érvek végtelennek tűnő sorával kezdené bizonygatni, hogy egyre inkább nő a sötétség. Minden téren egyre romlik a helyzet. Összehasonlítva az elmúlt éveket, évtizedeket, sokan hajlamosak nyíltan hangoztatni, hogy minden csak egyre rosszabb, minden folyamatosan és feltartóztathatatlanul pusztul és tönkremegy úgy a látható világban, mint a láthatatlan lelki-erkölcsi élet területén. Ezt tapasztaljuk globális méretekben és közvetlen környezetünkben egyaránt. Teljesen természetes lenne, ha egy óhajtó mondattal szembesítene most bennünket Isten Igéje. Ó, bárcsak múlna a sötétség, és fénylene az igaz világosság! Talán ez állna legközelebb a mai kor keresztyén emberének lelkivilágához. Sójajtozni,

vágyakozni, lemondóan reménykedni tudunk, mert természetünk része az ilyenfajta lelkiség. De Igénk végén nincs kérdőjel, sem felkiáltójel, hanem csak egyszerűen és természetesen ponttal záródik le e tényközlő kijelentés. Isten Igéje ellent mond a vélt vagy valós emberi tényáradatnak, amellyel próbáljuk saját igazunkat hangoztatni és bizonygatni. Sőt egyenesen valódi evangéliumként, örömhírként hangzik az üzenet: múlik a sötétség, és már fénylik az igazi világosság.

Az Ige egy folyamatot tár elénk. Nem hirtelen, egyik pillanatról a másikra lesz világosság, hanem szépen folyamatosan, szinte alig-alig érzékelhető módon, de egyre inkább múlik a sötétség és kezd világosodni.

Az ember egykor tökéletes világosságban, az Isten jelenlétének tiszta és szent fényében élt. De a bűn rontása elsötétítette nemcsak az ember értelmét, hanem egész életét is. Mivel elfordult Istentől, az egyedüli és igaz világosság adójától, így csak egy lehetősége maradt, hogy sötétségben vándoroljon a világban. Azonban Isten nem akarta és nem akarja sötétségben hagyni az embert. Felkínálja a sötétségből kivezető utat. Ígéri számára a világosságot. A próféta így közvetíti Isten üzenetét: „A sötétséget világossággá teszem előttük” (Ézs 42, 16).

Izráel népét kiválasztó kegyelme, egyiptomi szabadítása, a pusztában való jelenléte, a szövetség könyvének, a törvénynek felkínálása, majd a kánaáni honfoglalás — mind-mind Isten sötétséget oszlató cselekedeteinek következménye. Ugyancsak Ézsaiás hirdeti az örömhírt: A nép, amely sötétségben jár, nagy világosságot lát. A halál árnyékának földjén lakókra világosság ragyog (9, 1). Jézus Krisztusban beteljesedett a próféta szava. Már születésekor körülragyogta a pásztorokat az Úr dicsősége. Máté pedig akkor idézi az ézsaiási ígéretet, amikor Jézus elkezdett prédikálni (Mt 5, 15). Akik őt hallották, valóban láthatták ezt a nagy világosságot. Tagadhatatlan módon érzékelhették Isten közelségének világosságát. Tapasztalhatták, hogy múlik a sötétség és már fénylik az igazi világosság. Még akkor is valóság volt ez Jézus földi életében, amikor csaknem mindenki — még a hozzá legközelebb állók is — azt gondolták, hogy diadalmaskodik a sötétség. Sokan úgy vélték, hogy szenvedésekor és halálában a sötétség erői döntő győzelmet arattak, de Isten minden látszat és minden emberi vélemény ellenére bebizonyította, hogy ő a legsötétebb pillanatokban is az igaz világosság megteremtésén munkálkodott, hogy része lehessen abban minden embernek.

Az élet feltétele a világosság. Nem véletlen az, hogy a teremtéstörténet leírásában is nagy hangsúlyt kap a világosság létrehozása és a sötétségtől való elválasztása. „Legyen világosság!” És valóban lett is világosság, amely örök érvényű és változhatatlan. Erről írja János apostol evangéliuma bevezetőjében: A világosság a sötétségben világít, de a sötétség nem fogadta be (2, 5). Ki ez az örök világosság? Jézus Krisztus, aki ezt a kijelentést tette önmagáról: „Én vagyok a világ világossága.” Ő azért jött világossággul a világba, hogy aki hisz őbenne, az ne maradjon sötétségben. Sőt félremagyarázhatatlan nyíltsággal mondta: „Én vagyok a világ világossága; aki engem követ, nem járhat sötétségben” (Jn 8, 12). Ilyen praktikus következménye van az ő kijelentésének! Ki jár sötétségben? Igénk felelete szerint az, aki gyűlöli testvérét. Ki jár világosságban? Az, aki szereti a testvérét. Itt és most nem valami elvont dogmatikai hitigazságról van szó, mivel nagyon gyakorlati módon lehet nyomon követni a földi életünkben azt, hogy a sötétségben vagy pedig a világosságban járunk-e. Az egy Isten egyetlen akarata a szeretet. Ez az egyben régi és ez az egyben új parancsolat. Ez nem érzés, hanem magatartás, tett, életforma. Ilyen az Isten szeretete is. Nem csak szavakban, hanem nyilvánvaló, érzékelhető, látható és tapasztalható tettekben mutatta meg és mutatja meg Isten irántunk való szeretetét.

Jézus jól megindokolta, hogy miért jött világossággként ebbe a világba. Én világossággul jöttem e világra, hogy aki hisz énbennem, ne maradjon a sötétségben (Jn 12, 46). Nem csupán a kétségtelen valóságot elfogadó feladata van azoknak, akik hisznek Jézus Krisztusban és követik őt, hanem az Úr elküldött bennünket; másra átruházhatatlan küldetéssel terhelte meg és egyben gazdagította meg az életünket. Mert így parancsolta nekünk az Úr: Pogányok világosságává teszek, hogy üdvösséggé légy a föld végső határáig (ApCsel 13, 47). Legyen világító életünk abban a küldetésben, amire Urunk

rendelt bennünket. Legyen olyan életünk, életfolytatásunk, amelyről a Példabeszédek könyvének bölcs írója azt hirdeti: Az igazak ösvénye olyan, mint a felragyogó világosság... A bűnösök útja olyan, mint a sűrű homály (4,18—19). Lehet, szabad, sőt kérni kell Szentlélek Úristent, hogy mutassa meg nekünk a világ történelmében, saját korunkban, a körülöttünk élő emberek életében és a saját életünkben, hogy „múlik a sötétség”. S döbbsen rá bennünket ennek a kijelentésnek a folytatására, a pozitív oldalára: és már fénylik az igazi világosság. Pál is erre figyelmezteti a római levél olvasóit: „Az éjszaka múlik, a nappal pedig már egészen közel van. Tegyük le tehát a sötétség cselekedeteit, és öltük fel a világosság fegyvereit (13,12). Legyünk részesei Isten sötétséget oszlató munkájának. Urunk jelenlétében, munkatársaként az ő világosságát sugározva ne győzzön le bennünket a sötétség, hanem mi győzzük le azt. Ámen.

Böjtfő vasárnapra

Balogh Béla

A versenypályán

Alapige: 1Korinthus 9,24–27

Bibliailvasás: Róma 14,13–23

Üdvösség kérdése-e a húsevés? Vagy nem az? Pál apostol első korinthusi levelének szövegösszefüggése élénk vitát tár elénk ebben a témában. Arról folyik a vitatkozás, hogy szabad-e pogány módon élnie annak, aki Krisztus követőjévé vált. Természetesen így nem vetődik fel a kérdés: üdvösség kérdése-e vagy sem a húsevés dolga? — de ha elolvassuk végig a 8, 9. és 10. fejezetet, akkor azt tapasztalhatjuk, hogy ez a kérdés ott feszül a sorok között. És vajon mi magunk, ha csak egy kicsit is komolyan vesszük Istent, embertársunkat és önmagunkat, nem kérdezzük-e hasonlóképpen? Egyáltalán kérdezzük-e még? Most ne feltétlenül a hús evésére vagy az attól való tartózkodásra gondoljunk. Ez ma csupán a kérdéssorozat kiindulási pontja. Itt ma arról van szó, hogy van-e helye a keresztyén ember életében az önmagunk megtagadásának, az önmegtartóztatásnak és az önfegyelemnek. Érezzük ki a témát, és kérdezzünk így: mit jelent az üdvösség szempontjából a világ szeretete, az italozás, a dohányzás, a házasságtörés, a pénz bálványozása, a hazugság, a csalás és így tovább? Hosszan lehetne sorolni ezeket. Bizonyos vagyok benne, hogyha Pál apostol itt járna ma közöttünk, akkor azt mondaná: Az üdvösség és a kárhozat kérdése elsősorban Jézus Krisztus elfogadásától vagy visszautasításától függ. De még bizonyosabb, hogy sietve hozzátenné: „Nem vagyunk adósai a testnek, hogy test szerint éljünk.” Igen, de mi van akkor, ha testünk követelőzik? Mi van akkor, ha már a bűn nem csak szokássá, hanem egyenesen divattá vált? Számunkra rendkívül fontos, hogy végleg eldöntsük: keresztyén életet kívánunk-e élni vagy sem? Hitvallásunk világosan kifejti, hogy miért, pontosabban hogy mi célból hívattunk keresztyéneknek. Azért, hogy a Krisztus nevét valljam, magam neki élő hálaáldozatul adjam, a bűn és a Sátán ellen szabad lelkiismerettel viaskodjam.

„Szabad lelkiismerettel viaskodjam”... Vagyis a Jézus Krisztus tanítványának harcolni, tusakodni, küzdeni kell. Pál apostol kapcsolatosan a sportpálya küzdelmeit eleveníti fel olvasói előtt. Azok számára, akiknek írta, nagyon ismerős volt a felelevenített kép. Hiszen Korinthus közvetlen közelében rendezték meg háromévenként az országszerte híres-nevezetes iszthmoszi játékokat, ahová, akár ma a világversenyekre, valósággal sereglettek a nézők és a sportolók, a profik és az amatőrök egyaránt. A próbaszámok közül az apostol most mindössze kettőt említ: a futóversenyt és az öklövívást. Bárki bármelyik számban venne is részt, kétségtelen, hogy győzni szeretne. Holott a győztes csak egy hervadásra ítélt, romlandó levelekből vagy ágakból készült koszorúhoz jut. Pál szeme előtt azonban az örök életnek hervadhatatlan koronája lebeg, amikor olvasóit buzdítja: Tekintsétek meg az én életemet, az én tusakodásomat. Úgy futok, mint aki előtt biztos cél van, úgy öklözök, mint aki előtt valóságosan ott áll az ellenfél. Az ellenfél nem más, mint a példázatbeli konkölyhintő. Aki körbe jár, aki hasonlatos az ordító oroszlánhoz. Az Úr jelenvalóságát érzékelő apostol érzi az ellenség közelségét is. Sőt azt is tudja, hogy a gonosz a saját szívében lakozik: „Mert tudom, hogy nem lakik énbennem, azaz a testemben jó; mert az akarás megvan bennem, de a jó véghezvitelét nem találom” (Róm 7,18). Saját ömberéről ír ekképpen Pál, aki nem akar a testtel békét kötni. Ezért nem szűnik meg harcolni testének uralomvágya ellen. Ezt a harcot az edzéshez hasonlítja. A sportembernek sok mindenre el kell szánnia magát ahhoz, hogy felvehesse a versenyt a többi küzdővel. Feljegyezték, hogy az iszthmoszi játékokban résztvevők már tíz hónappal a verseny előtt megkezdték a lelki és a testi felkészülést. Ez a felkészülés edzésből, könnyű ételek fogyasztásából és önmegtartóztatásból állt. Kerülték a szeszes italt és a nemi életet. Okkal kérdehetnénk, hogy nem került-e ez nekik igen nagy áldozatba. Egészen biztos, hogy a le-

mondás, a naponkénti erőpróba nem volt könnyű dolog, de szemük előtt ott lebegett a cél. A győzelem. A koszorú.

Mi magunk is bizonyos céllal járunk a templomba. Szeretnénk képzést kapni arra nézve, hogy miként tudjuk legyőzni a bűnt, a hitetlenséget és a közönyt. Bizonyos, hogy mindnyájan győzni szeretnénk. Csakhogy e győzelemnek titka van. Ez Pálnak kitörölhetetlenül az emlékezetébe vésődött. Vésődjék most a mi emlékezetünkbe is. A győzelem titka az, hogy először engedjük életünkben diadalmaskodni Jézust. Ő legyen minden mindenkben! És csakis ez után próbálgassunk győzni önmagunk felett. Nehezen fog menni, de Urunk segítségével hívásával sikerülni fog. Lesz ugyan vereség, megtorpanás, visszaesés bőven. De ugyanakkor megérezhetjük néha-néha a győzelem ízét is. És amikor majd Pállal együtt szolgálva, Krisztus szolgálójává tettük testünket, akkor bizakodhatunk, hogy felebarátainkat is meg tudjuk győzni a Krisztus igazságáról.

Legyünk felkészülve rá, hogy ilyen téren nem lesz könnyű dolgunk. Sem önmagunkkal, sem pedig másokkal. Az önmegtartóztatás mindig taszítólag hatott az emberek többségére. Sőt azt is tudjuk, hogy a keresztyénsséggel egy időben feltűntek azok a szekták is, amelyek a kicsapongásban, a féktelenségben találták meg életcéljukat. Neünk azonban más utat mutatott a mi Urunk: a keskeny utat, amelyen kevesen járnak ugyan, de amely a mennybe vezet. Ismétlem, nem lesz könnyű. De tegyük örvendezve. Sokszor fog nehezünkre esni, de tegyük lélekből (Kol 3,23). Ugyanis kevés dolog olyan visszataszító, mint a keserű lélekkel, savanyú képpel gyakorolt lemondás, illetve önmegtágadás. Ezzel éppen úgy meg tudom botránkoztatni embertársaimat, mint ha zabolátlanul élnék. Mindkét végletre figyelve álljon előttünk az apostol szándéka, ami kifejezi, hogy számára mi volt a lényeges: „Míg másoknak prédikálok, magam valami módon méltatlanná nem legyek.”

Befejezésül ugyancsak a Kolossé-levélből idézek. A 2. rész 18. versében így figyelmzett Pál apostol: „Senki tőletek a pálmát el ne vegye.” Pálmaágat a már említett versenyek győztesei kaptak. Ez jelképezte a kivívott dicsőséget. A mennyei látások könyvében János apostol megszámlálhatatlan embersokaságot lát a Bárány trónja előtt állni, kezében pálmaágakkal. „Ezek azok, akik jöttek a nagy nyomorúságból, és megmosták az ő ruháikat és megfehéřítették a Bárány vérében” (Jel 7,14). Hitünk szerint mi, akik hiszünk, ott állunk majd egykoron abban a sokaságban. Igaz, nem mi verekedjük be oda magunkat, hanem az üdvözítő Jézus visz be minket oda. De hogy ruhánk, amit ő adott, fehér marad-e vagy agyonpecsételjük, hogy kezünkben ott lesz-e a győzelmi jel vagy sem, azt mi is munkáljuk. S ha tesszük, az Úr dicsőségére tesszük.

A bevezetőben így kérdeztünk: üdvösség kérdése-e a húsevés és amit ennek kapcsán még ide soroltunk (dohányzás, ital, nőzés, pénzsóvárgás stb.)? Mindez nem az üdvösség kérdése, hisz mindenre van bocsánat. Nincs azonban bocsánat a botránkoztatónak. Annak, aki az Úr kicsinyeinek lelkébe belegázol, mint az elefánt a virágoskertbe. Ha a te hited el is bírja, ne botránkoztasd meg az erőtelent, a hitben erőtelent. Mert az ő erőtelensége kedvesebb az Úr előtt, mint a te erőd.

Ezeket megszűvelve nevezünk be ebbe a szent versenybe, amely Krisztus Urunk tiszteletére folyik, s amelynek győzelmi órája az örök élet koronája. Amen.

Nagy István

Változzatok el!

Alapige: Róma 12,2

Bibliaviasás: Efézus 4,17–24

„Ne szabjátok magatokat a világhoz.” Itt a világ alatt a földet kell érteni a benne élő emberiséggel. Ez a lakhelyünk. Úgy gondoljuk, hogy nagyon helyesen járunk el, mikor éppen saját érdekünkben hozzá igazodunk. Önálló és recsegése-ropogása ellené-

re mozdíthatatlan hatalomnak mutatja magát. Megvannak a törvényei, és megtartásukra megfélemlítéssel is kötelez, eseményeivel dönt sorsunkról, leköti gondolkozásunkat, a benne kialakult szokásokkal, divatokkal irányít. Valójában az övéi vagyunk, kedvezését keressük. Mi a rossz ebben? Az, aminek mutatja magát: az önállósága. Ugyanis a bűn befolyására elszakadt Istentől, önállósította magát Teremtőjétől. A jónak alkotott világba bejött a bűn az ember elbukásával, és ez a bűn nemcsak az embert, de világát is megfertőzte, elrontotta. Egy ilyen megromlott világnak vagyunk a lakói, a rabjai. Minden megnyilvánulásával a hatalmát bizonyítja felettünk, tulajdonának tekint születésünktől halálunkig, végül magába temet.

Ha ez a helyzet, akkor képtelenség a felhívás: „Ne szabjátok magatokat e világhoz!” Ahogy a szövetet, deszkát egy mintához szabjuk, úgy életünket mi máshoz szabhatnánk, mint ehhez a világhoz? Azonban Isten lehetővé tette, hogy ne csak e világot lássuk. Mi már nem akarjuk, hanem hívő emberek vagyunk. Ennek megfelelően mérjük fel helyzetünket! Itt élünk ebben a világban, de már nem ennek a világnak élünk. Ez az annyira egyeduralkodónak, legyőzhetetlennek tartott világ elvesztette hatalmát. Még fennáll, még rettent, de már elhangzott Jézus Krisztus szava: „Bízatok, én meggyőztem a világot” (Jn 16,33), mert „nekem adatott minden hatalom” (Mt 28,18), hogy „kiszabadítson minket e jelenvaló gonosz világból Istennek, a mi Atyánknak akarata szerint” (Gal 1,4). Ez a világ a Jézus Krisztusé, ő rendelkezik vele, ide elközelgetett az igazi világ, Isten országa, benne partra szállt, hogy megváltsa, megszabadítsa azt, aki elveszett. Evangéliumával a valódi uralomváltozást hirdeti. Nála végbement a régi világ legyőzése és a mi bekapcsolásunk az újba, az örökkévalóba, mert Isten végzése szerint „megszabadított minket a sötétség hatalmából és átvitt az ő szerelmes Fiának országába” (Kol 1,13). Ez „elvégeztetett” (Jn 19,30). Csak ideiglenesen tartózkodunk ebben a világban, „a mi országunk mennyekben van” (Fil 3,20), ez az életünknek célja, oda érkezzünk. Tehát lehet teljesíteni a felszólítást: „Ne szabjátok magatokat e világhoz.” Azon fáradozzunk, arra tegyük rá életünket, hogy annak a másik világnak törvényéhez szabjuk magunkat már most, oda tartva töltsük az itteni jövővénységünk idejét.

Hogyan? Úgy, ahogy halljuk: elváltozással. Ne maradjunk úgy, ahogy vagyunk, ahogy ismernek: változzunk el, változzunk meg. Igyekezzünk megérteni ennek a jelentését, mert rosszul értelmezzük. Úgy véljük elérni, hogy csupán valamilyen külső változást végzünk el. Ez pedig nem más, mint az álarc használata. Szoktak álarcos mulatóságokat, bálokat rendezni, különösen az ún. farsangi napokban (a farsang télűző ünnep volt az egykori pogány németeknél), mely a karneválban (búcsú a hústól, kezdődik a böjt) tetőzik, Nyugaton utcai felvonulással, tánccal. Az álarc eltakarja a valódi arcot, mögötte, a védelmében tobzódik a testi szenvedély. Nem más ez, mint képmutatás. És az egész világ ilyen álarcosbál, takarja önmagát, nyomorúságát, mintha így változást érhetne el. Másokat meg lehet téveszteni, de Istent nem! Változás. Milyen hangosan kürtölte világgá a régi rendszer, hogy új embert kovácsol. Erre teljesen felesleges az egyház, a maga ereje képes mindenre. Hruscsov jelentette be egy alkalommal: Nemskára bemutatom a tévében az utolsó papot, de az utolsó bűnözőt is. Nem került sor rá, összeomlott ez a Babilon. Változás. Az egyház ellenségei — mert úgy illik Európában — hirtelen inget cseréltek, megtanultak keresztest vetni. Megváltoztak? — Erre a változásra nagyon találó, amit Kosztolányi Dezső egykori kiváló írótól olvastam nyelvrokonainkról, a votjákokról. Lehet, van, aki soha nem hallott róluk. Ezért felvilágosításul elmondom, hogy összesen 13 nép tartozik a finnugor nyelvcsaládhoz, kb. 23 millióan, magyarok, finnek, észtek, mordvinok, cseremiszek stb., így a votjákok, jó félmillió lélek, ez utóbbiak Oroszország területén, az Urál északi részén, a Káma folyó mellett. Azt írja Kosztolányi: „Nyelvrokonainknak, a votjákoknak van egy különös szokásuk (pogány maradvány). Amikor gyermekük beteg és úgy érzik, hogy semmi mód nincs megmentésére, hirtelen megváltoztatják a nevét. Régi nevét sutba vetik, és újat adnak neki, mintha ezzel másik testet és másik életet is adhatnának. Hiedelem.” — Aztán így folytatja: „De meg kellene próbálni nekünk is. Micsoda felszabadulás lehet elhajtani használt nevünket, melyhez annyi kudarc, seb, az egész élet

szennye tapad, mint valami ócska ruhát, és tiszta nevet ölteni, mellyel újra nekivághatunk az életnek.”

Ez rátapint arra, amit a változás alatt érteni kell, hogy nem elég külsőleg elváltozni — belsőleg, a régi életből kell másokká válni. Az Ige mondja: „Változzatok el a ti elméteknek megújulása által.” Az elme itt a belső embert, a lelket jelenti. Nem elég szokásainkat, életrendünket, lakhelyünket, nevünket megváltoztatni, így belsőleg még mindig ő emberek vagyunk, hanem teljes szívvel és lélekkel, egész életünkkel kell elváltozni, a régít levetkőzni és az új felöltözésére törekedni, azaz megtérni Istenhez. Jézus az Isten országát kereső Nikodémusnak mondotta: „Szükség néktek újonnan születnetek” (Jn 3,7), s megmagyarázta: Nem testtől, hanem Lélektől, hogy higgyen benne, fogadja szívébe őt és tőle életet nyerjen. Amennyiben élni kívánunk, úgy ezt a megújulást, megtérést nem lehet kikerülni. Erre szólít fel és ezt munkálja nálunk, elkezd és állandóan végzi, mert könyörült rajtunk és segíteni akar. Ma böjtfő vasárnapja van. Megint úrvacsorát vehetünk. Isten alkalmat rendel arra, hogy számba vegyük magunkat, lássuk meg, hol vagyunk, mennyire tarthatatlan és jövőtlen a sorsunk, nem a politikai helyzet, hanem bűneink miatt, mert e világhoz szabjuk magunkat. És ismét rádöbbenve bűneinkre, bánjuk meg azokat, térjünk hozzá. Csak azért vagyunk még mindig életben, mivel „ő hosszan tűr értünk, nem akarván, hogy némelyek elvessszenek, hanem hogy mindenki megtérésre jusson” (2Pt 2,9). Megtesszük-e, amit vár tőlünk, élünk-e az alkalommal, akarjuk-e az igazi változást, megújulásunkat? Összefoglalva: elfogadjuk-e ajánlatát, hiszünk-e benne? Már az Ószövetségben olvassuk — egyik falusi templom faragott kapuján felirat is —: „Ha nem hisztek, bizony meg nem maradtok” (Ézs 7,9).

A megújulásból, megtérésből — ha ez valóságos — következik az az élet, melynek alapját ebben állapítja meg az Ige: „hogy megvizsgáljátok, mi Istennek jó, kedves és tökéletes akarata”. Állandóan hallunk szándékokról, rendeletekről, amelyek emberi akarathól származnak. Ezek felett áll Isten akarata. Lehet-e ezt ismerni? Igen, mert Isten kijelentette és közli velünk, Jézus Krisztusban egészen feltárta előttünk. „Eleve elhatározta, hogy minket a maga fiaivá fogad az ő akaratának jó kedve szerint” (Ef 1,5); „azt akarja, hogy minden ember üdvözüljön” (1Tim 2,4); „Isten akarata a ti szentté lételetek” (1Thessz 4,3). Nem egy elmélet, kívánság, hanem akarat, mely a megújult, hozzá megtért élet útja. Ezt mutatta fel és tette járhatóvá számunkra Jézus Krisztus: „Én vagyok az út, az igazság és az élet. Senki sem mehet az Atyához, hanemha énáltalam” (Jn 14,6). Ezt kell szüntelenül vizsgálnunk, keresnünk. Igéjét hallgatva, imádkozva arra figyelniünk, mit cselekedjünk akarata szerint. Ki más adhat áldásos, új életben megtartó tanácsot Istentől kívül? — „Legyen meg a te akaratod, mint a mennyben, úgy a földön is” — éppen nálam, nálunk. Ne az én emberi akaratom, még kevésbé a sátáné — legyen meg a Mi Atyánknak akarata.

Mert ez a jó akarat. Egyedül Isten jó, s neki van akarata velünk kapcsolatban, minden helyzetben, jó akarata. Jó azért is, mert javunkra van. Kedves akarat, melyet szeret, örömeire van, gyönyörűséget szerez. Kegyelmének hordozója és beteljesítője. Így tökéletes akarat, nem részleges, bizonytalan, mert azonos vele, benne ő van jelen. Ebben a 12. részben felsorolja az Ige Isten akaratának különböző megnyilvánulásait a hívők cselekedeteiben: a hitben való egymáshoz tartozást, a szeretet őszinteségét, a gonosztól való iszonyodást, az adakozást, a reménységben való örvendezést, békességet, a gonosznak jóval való legyőzését stb. — Ne mondjuk, hogy megvalósíthatatlan ez az élet! Jézus Krisztusban megjelent, hogy a mienk legyen. Pál apostol boldog ember volt, mert mondhatta: „Nekem ne legyen másban dicsekvésem, hanem a mi Urunk Jézus Krisztus keresztyében, aki által nekem megfeszítettett a világ és én is a világnak” (Gal 6,14). Nem a földi élet után, hanem már itt. Mert Jézus Krisztus imádsága érettünk így hangzott: „Szent Atyám, tartsd meg őket... Nem azt kérem, hogy vedd ki őket a világból, hanem hogy őrizd meg őket a gonosztól” (Jn 17,11–15). Részt veszünk a munkában, a társadalmi életben, nem kell megvetnünk Isten áldásait, de mindenkor bizonyuljunk Jézus Krisztus követőinek. Van a fiatalok között sok felelőtlenül élő, de van, aki úgy képzei, csak akkor hívő, ha egészen hátat fordít a világ-

nak, mindent megvet, ami itt útjába kerül. Erre az utóbbira vonatkozik az Ige: „Örvendezz, ifjú, a te ifjúságodban, és vidámítsd meg téged a te szíved a te ifjúságodnak idejében, és járj a te szívednek utáiban és szemednek látásaiban; de megtudd, hogy mindezekért Isten téged ítéletre von” (Préd 12,1). Többször figyelmeztet Isten a mértékletességre. Mindennek van mértéke. Ki tudja ezt? Aki hallgat az Igére: megvizsgáljátok! — vagyis számba kell venni, mi méltó és mi méltatlan a hívő ember számára. Tituszhoz írt levélben ez áll: „Minden tiszta a tisztának” (1,15) — minden vonatkozásban.

Mint egy megáradt folyóban sodródunk mi emberek ebben a világban. Mi lesz velünk? Higgyünk abban, hogy Jézus Krisztus is itt van, és halljuk meg hívását, forduljunk hozzá, kérjük, engedjük, hogy megfogja kezünket, segítsen rajtunk. Megteszi az emberileg lehetetlent: partra vezet, s akkor már nem a folyó ragad magával, mert nála megváltozunk, megújulunk, már nem vagyunk mi magunkéi, de Jézus vére bére, Isten gyermekei és Krisztusnak örökös társai, s tőle az ígélet szerint új nevet kapunk (Jel 2,17), melyet senki nem tud, csak az, aki kapja. Az örökre hozzátartozás jegye ez a név, csak ő és a benne hívő tud róla. Azért, hogy ez legyen meg nálunk, ebben növekedjünk, szólít fel: „Ne szabjátok magatokat e világhoz, hanem változzatok el a ti elméteknek megújulása által, hogy megvizsgáljátok, mi az Istennek jó, kedves és tökéletes akarata.” Ámen.

Esketési beszéd

Nagy László

Annyira szerette őt

Alapige: 1Mózes 29,20

Az utóbbi évtizedek mély erkölcsi válságában szakadatlanul pusztulnak az évezre-des keresztyén erkölcsi értékek. E válságjelenségek közül a legfájdalmasabb a házassá-gok tömeges felbomlása, a családok nyugtalanító szétesése.

I.

A házasságok tömeges felbomlásának oka elsősorban a szerelem győzelme a szeretet felett, a szerelmi mámor és gyönyör diadala a hitvestársi hűség és a családi közösség felett. A nemek közötti különbséget jelző és kifejező szerelem nem tud és nem akar a házastársak egységét biztosító hűséges szeretetté átalakulni és minősülni. Ennek az átalakulásnak a hiányában a hitvestársi szeretetközösség nem tud kialakulni, és a köztük lévő kapcsolat megreked a gyorsan hervadó virághoz hasonló szerelemkö-zösség szintjén; minél tüzesebb és perzselőbb volt a szerelmi mámor, a nagy tűz nagy füst törvénye szerint, annál erősebb és átfogóbb lesz a lelkek kiégése és megüresedése, annál bizonyosabb lesz a házasság felbomlása, az alapvető életközösség, a család szétesése. A szerelem és a soha ki nem elégülő, soha ki nem elégíthető szerelmi mámor a modern kor emberének egyik legkedvesebb bálványá lett. De miközben az érzéki szerelem bálványát önzően és önelégülten imádja, lerombolja a hitvestársi szeretet oltárát és feláldozza a megszületett vagy meg nem született gyermekek életével együttl nemzetünk jövődjét is.

Ebben a mély erkölcsi válságban, amikor az önző szerelem és az öncélú, mámoros szerelmi játszadozás hét meddő és magtalan búzakarászja elnyeli a családi szeretet és a hitvesi hűség hét teljes és gazdag búzakarászát, amikor az új pogányság eszmeisége nyilvánosan cáfolja az évezre-des keresztyén értékeket, amikor kineveti a meghaladott-nak és maradinak tekintett keresztyén házasságot, amikor tagadja a kezdeti szerelem igaz és hűséges szeretetté való minősülésének lehetőségét — akkor olyan jó és meg-nyugtató, akkor olyan bizalomkeltő és felemelő alapigénk tükrében megpillantani Já-kóbot és Rákhelt, az Ótestamentum idejének ma is példaértékű szerelmespárját, majd házastársát.

II.

Jákóbot és Rákhelt tagadhatatlanul és cáfolhatatlanul példaértékű szerelmespár.

Mi teszi őket ma is modellértékű szerelmespárrá?

Először az a szinte hihetetlennek tűnő hűség, mellyel a többnejűségen alapuló tár-sadalmi rendszer idején is kitartóan és előremutatóan ragaszkodtak egymáshoz. A várakozó hűség, a hűséges várakozás kiszabott 2x7 esztendeje szerelmük valóságos próbaköve. A gyorsaság századában élő modern ember számára ez a hihetetlenül hosszúnak tetsző próbaidő sem hervasztotta el szerelmük rózsakoszorúját, nem aszalta szerelmüket továbbint emlékek megszáradt szíromhalmazává, hanem azzá a szeretetté transzformálta és minősítette, melyet az „annyira szerette” jelzős kifejezés szépen mutat és világosan szemléltet. Szerelmükben valóban és ténylegesen a szeretet és a hűség csókolgatják egymást.

Másodszor az teszi Jákóbot és Rákhelt ma is érvényes példaértékű szerelmespárrá, hogy Jákóbot 2x7 évig képes volt szolgálni szerelméért és szerelmeséért. Jákóbot igaz szerelme hűséges szolgálatra vezette. Keményen dolgozott szerelmeséért. S miközben Jákóbot Rákhelért szolgált és dolgozott, felvirult apósa, Lábán gazdasága. Jákóbot Rákhel iránt táplált szerelme képessé tette a hosszú és nehéz szolgálatra, mert Rákhel valóban méltónak bizonyult erre a szolgáló szeretetre, mert Rákhel kitartó és elmélyült

viszonszeretete élesztette és táplálta Jákób szerelmét, hogy a fásztzó szolgálat és a nehéz munka kísértéseinek nehéz óráiban se lobbanjon ki igaz szerelme csillagfénye. Ez az „annyira szerette” jelzős kifejezés ezüstnél és aranynál többet jelentő érték. Ez az „annyira” módhatározó jelezte és jelzi, hogy Jákób és Rákhel egymás iránti kölcsönös szeretete „erős, mint a halál”.

Jákób és Rákhel azért lehet — harmadszor — ma is példamutató szerelmespár, mert legyőzték az idő korlátlanok hitt hatalmát. Legyőzték az idő kevély hatalmát, mely minden színt elfakít, mely minden fényt kilobbant, mely minden beteljesületlen szerelmi lángot saját zsarátnokába hamvaszt, mely egyre jobban elmélyíti ráncainkat, mely egyre csúfabbá festi arcképünket.

De az időnek nincs hatalma a szeretetté minősült szerelem fölött. Boldog szerelmében Jákób legyőzte az időt. Nagy és tiszta szerelmének szárnyai túlrepítették az idő mágneses terén. Kiszabadult az idő kegyetlen hatalma alól. Úrrá lett a legyőzhetetlennek vélt időn. Erre a győzelemre vonatkoznak alapigéink következő szavai: „csak néhány napnak tetszik az neki”. A 2x7 esztendő csak néhány napot jelentett számára. Vajon Jákób elvesztette időérzékét? Vagy az illúziók világába menekült? Nem! Jákób nagyon tudatosan, a munka lázában, az anyagi gyarapodás sikerében éli meg az időt, az örökkévalóság jegyében éli meg az időt. Jákób szerelmében és szerelmeséért úgy vállalja a szolgálat 2x7 esztendejét, hogy szeretetté kristályosodott szerelmében az állandóság és a változhatatlanság időfelettségében él. Ez a győztes időfelettség a szeretet és a hűség jutalma.

III.

A hálaadásnak és a reménységnek ebben a boldog órájában Isten és a gyülekezet színe előtt azért örvendezünk, mert Jákób és Rákhel nagy és tiszta szerelmének csillagfénye a ti szemetekben is tündököl. Szerelmetek csillagfényében naponként mindaddig erősödtek az egymás iránti szeretetben, amíg utatok ide vezetett az Isten szent házába, ahol a teremtő Isten Szentleke hatalmában egy szívvé és egy lélekké forraszt össze most benneteket, aki „szaporodjatok és sokasodjatok” parancsszavával titeket is kiszabadít az idő fogságából és az új nemzedékek áldásában az idő zúgó áradata fölé emel benneteket.

Egymásért és egymásnak szolgálva naponként bizonyítsátok az egymás iránti szerelmek szeretetté minősülését. A szeretet fáradhatatlanná tesz és naponként megújít. Miként Jákób 2x7 esztendeig szolgált Rákhelért, úgy dolgozzatok egymásért szívetek utolsó dobbanásáig. S amiközben családok kicsi világát egyre szebbé és meghittebbé, lelki és anyagi javakban egyre gazdagabbá formáljátok, éljétek meg az időfelettség örömeit éppen úgy, mint Jákób és Rákhel, akik az idő zúgó áradatában úgy élték át a 2x7 esztendő minden próbáját, örömeit és szenvedését, küzdelmét és pihenését, hogy az „csak néhány napnak tetszik” nekik. Majd ha páros életek próbás és munkás, sikeres és áldott évtizedei után dédunokátok keresztelőjében egymásra ragyog fáradt szemetekből a Jákób és a Rákhel nagy szerelmének csillagfénye, ha meghitten majd egymásba kulcsolódik a munkában és az imádságban tevékeny reszkető kezetek, mely most a holtig tartó szent eskü idején az erő és a fiatalság teljességében fonódik össze, akkor legyen szívetekben és ajkatokon közös a vallomás és a hálaadás: ugye drága lelkem, „csak néhány napnak” tetszik a tovatúnt évtizedek sokasága? És ebben a „csak néhány napnak tetszik” vallomásában és hálaadásában ti is diadalmasan legyőzitek a bűnös időt, ti is az örökkévalóság jegyében élitek meg az időfelettség győzelmét, mivel abban a teremtő és gondviselő, megváltó és üdvösséget ajándékozó Istenben hisztek, aki „annyira szerette” ezt a világot, hogy nekünk ajándékozta szerelmes Fiát, az igaz Jézus Krisztust, akiben legyetek erősek és áldottak örökkön-örökké. Ámen.

Temetési beszédek

Czapfalvy József

Elég, Uram!

Alapige: 1Királyok 19,4b

Megboldogult testvéremmel, amíg egészséges volt, naponként találkoztam. A harang hívogató szavára naponként megjelent az Úr házában. Szokásához hűen megvárt a templom ajtajában. Kézsorítással üdvözöltük egymást. Alkalmról alkalomra váltottunk is egymással néhány szót. Az Isten áldását kívántuk egymásnak, s ezzel búcsúztunk naponként egymástól. Így történt ez éveken keresztül. Ő örült nekem, hisz Isten Igéjét már a negyedik tenkei lelkipásztor ajkáról hallhatta; én örültem neki, mert ha más nem, de ő mindig itt volt, s így hirdethettem Isten Igéjét az élet hétköznapjaiban is.

Temetése alkalmával azokból a beszélgetésekből idézek, amelyek felejtethetlenné teszik számomra alakját.

A lelkészi lakás építése alkalmából feltűnt nekem egy nagyon szorgalmas, de idős testvérünk, aki napról napra szorgalmasan eljárógat dolgozni. Hol ócska deszkából szeget húz, hol azokat egyengeti, hol az ócska téglákat takarítja. Mint minden testvéremmel, vele is beszédes viszonyba kerültem, s ekkor ismerkedtem meg közelebről vele. Lelki szemeimmel most is látom, amint szorgalmatoskodik a fiatal emberek között. Most is hallom, amint örömtől sugárzó arccal mondja: Így építettük a templomot is. Ott voltam a régi lebontásánál is, de dolgoztam az új építésénél is. Nagyon szerettem az egyházban dolgozni."

Még két évvel ezelőtt reggeltől estig dolgozgatott. Ügyesen adott formát azoknak a fadaraboknak, amelyek kezébe kerültek. Egy alkalomból otthonában munka közben találtam. Arra a kijelentésemre, hogy miért nem pihen és miért fárasztja magát nehéz famunkával, mintha kissé sértődötten mondta volna: „Tiszteletes úr, dolgos ember voltam én mindig. Szerettem a munkát, és szeretem ma is. Az igaz, nem kellene dolgoznom már, fiam gondomat viselik, meg is van mindenem. De ha nem dolgozom, nagyon unalmas az élet.” És a mi megboldogult testvérünk mindaddig dolgozott is tovább örömmel és hálaadással, amíg tehetette.

Az utóbbi újévi hirdetések után néhány napra, amikor kijöttünk a templomból, megbotránkozásának adott kifejezést, hogy az elmúlt év folyamán csak 23 gyermek született. Az ő fiatal éveiben — mondta — minden háznál 8—10 gyermek volt. Viruló, egészséges magyar gyermekek és egészségnek örvendő édesanyák. Nem volt azokkal a gyermekekkel semmi baj. Egyik nevelte a másikat. Én is az én kis vagonomból 8 gyermeket neveltem fel. Mind jóra való emberek. Hasznukat veszi az egyház, a község, a nemzet. És elkezdtünk keseregni népünk, egyházunk jövője miatt, a már bezárt iskola miatt, mivel nem született bele gyermek; keseregtünk az egyre apadó gyülekezeti lélekszám miatt, ami elnépteleníti a templomot, idegeneknek juttatja az ősi birtokot. A mi kedves megboldogult testvérünk megállapította, hogy az egyke oka: a divat! „Nem jártunk mi olyan cicomásan sohasem, mint a mai fiatalok. Mindent a külsőre költenek, ezért nem kell gyerek. A szebb ruháért, meg a szebb házáért, meg a színházért, meg a moziért elveszítik a nevüket, a fajtájukat, a hazájukat.” Nagyon szomorúan, lemondóan búcsúztunk akkor egymástól. Bántotta a mai kór gyermektelen élete. Addig és azóta is sokat gondolkozom azon, hogy mi is lesz egy fél évszázad múlva a mi szép gyülekezetünkkel, ha így gondolkoznak fiataljaink.

Milyen jó volt tudnia a mi megboldogult testvérünknek, hogy akárminő sorssal látogatja is meg mennyei Atyánk, gyermekei felkarolják minden gondját. Milyen jó volt élvezni fiainak és leányainak, menyeeinek és vejeinek gondoskodását életének ez utóbbi hónapjaiban, amikor már kihullott kezéből a munka szerszáma s a betegség az ágy pár-

nái közé kényszerítette. Milyen jó volt élvezni azoknak szeretetét, akikért oly szívesen és oly örömmel dolgozott egy egész életen át. Nagy kérdés: mi lett volna, ha megboldogult testvérünknek csak egy gyermeke lett volna s az is valahol messze idegenben, talán a tengeren túl. Élt volna-e testvérünk ilyen nyugodt öregkort, s lett volna-e, aki hónapokon keresztül tartó betegeskedése alatt olyan szeretettel gondviselte volna, mint leányai és menyei? Bizony-bizony mondom, testvéreim, hogy nagy és sok öröm van a népes családok életében.

Közel egy éve, hogy elkezdte már a búcsúzkodást. Ez időtől kezdve nemegyszer váltunk el így a templomajtóban: „Nem tudom, holnap tudok-e jönni. Nehéz a járás. Nagyon gyenge vagyok. Isten áldja meg, tiszteletes úr.” Betegeskedni kezdett. De ha jártányi ereje volt, eljött a templomba. Ez időtől kezdve gyakran elmesélte álmait.

Amikor már nem tudott járni, én járogattam el hozzá. Bibliát olvastam betegágya mellett. Imádkozott és imádkoztam vele. Az ágy párnái között is élt az úrvacsorával.

Illés próféta kérését betegágyában sokszor ismételte. Azt is hozzátette, hogy nem azért volt elég az életből, mert félne a holnaptól s nem akarná vállalni a reá váró feladatok végzését. „Azért volt elég, tiszteletes uram, mert nincs már semmi hasznom e világban, megértem arra, hogy ne itt, hanem odafent dicsérjem Uramat: a mennyei lakóhelyben.”

A folyó év utolsó napjait éljük. Hanyatlóra siet az év, ami kilencven évet megért testvérünket is néhaivá tette.

Koporsójánál gyermeki szívvel búcsúzunk tőle: gyermekei, menyei, vejei, unokái, az egész gyülekezet, és így szólunk: Isten vedd, te jó édesapa, drága nagyapa; te hűséges, templomot járó, Igére hallgató, Krisztusban bűneidre bocsánatot nyert jó öreg testvérünk.

Isten vedd — viszontlátásra,
Ott az égi honban fenn, Jézusunk kebelén,
Isten velünk — viszontlátásra.

Ámen.

Czapfalvy József

Végig türelemmel

Alapige: Jakab 5,11a

Boldogságot kereső emberek vagyunk. A boldogság keresésének különböző útjai vannak, s emberi adottságaink szerint más és más dolgokban látjuk a boldogságot. A mi Urunk Jézus Krisztus hegyi beszédében a tiszta szívűeket, a sírni tudókat, a lelki szegényeket boldogoknak nevezi. Jakab apostol a túrni tudókat is a boldogok közé sorolja. Valóban boldogoknak nevezhetők azok, akik életük ezerféle gondja, megpróbáltatása között türelmes életet tudnak élni.

A türelem, ez a nagyon értékes lelki ajándék különösen akkor bontakozik ki az életünkben, amikor reánk szakad a betegség és az erőtlenség szomorú ténye. Gyönyörű példája a türelemnek Jób próféta. Bőséges javakkal és szép családdal áldotta meg Isten. Amikor mindene elvész, már az egészsége is, még akkor is így tud szólni: Ha a jót elvettük Isten kezéből, a rosszat nem-e vennők el?

Keresztyén életünknek látható gyümölcsei kell hogy legyenek. Ezt a földi életet azért adta Isten, hogy napról napra gyarapodjunk a legfőbb jóban, a mi Urunk Jézus Krisztusban, akitől egyre jobban megtanulhatjuk úgy élni ezt az életet, hogy utunk hazafelé tartó út legyen és biztosan elvezessen az Atyához.

Megboldogult testvérünket bő javaival áldotta meg Isten. Volt gondos édesapa, hűséges férj, kiváló munkás, aki épített hidat és palotát, kunyhót és családi házat, de épített templomot is. S az alatt az idő alatt, amíg a földi életnek ezen dolgait végezte,

Ő maga is épült. Szent házzá lett Isten kezében, s Megváltójában megtalálta földi életének Urát, békességét, mennyei üdvözítőjét. Ura kezében biznyságtevő lélekké formálódott. Különösen kibontakozik életében a türelemnek drága erénye. Sok megpróbáltatás érte, de ő panaszszó nélkül tudta hordozni a sebeket. Hite nem rendült meg egy pillanatra sem, s még a legnagyobb gondok között is kereste azt az utat, amelyet Isten mutat neki. Isten mindig felelt a kérdéseire, és mindig utat mutatott számára.

Különösen kibontakozott belső, lelki nagysága ezekben az utóbbi években, amikor Isten azzal a súlyos megpróbáltatással látogatta meg, amelyik őt lassan, de határozottan napról napra közelebb vitte a sírhoz. Panaszszó nélkül hordozta testében a halált. Senkinek nem panaszkodott. Jártá betegen is a templomot, a férfiak bibliaóráját, alázatosan hajolt meg az áldott Orvos előtt, akihez napról napra egyre inkább készült.

Néhány hónapja ágyban fekvő beteg lett. Aki meglátogatta, betegágyánál megvizsgáltódott, mert benne olyan beteget talált, aki egészségeseket megszégyenítő türelemmel tudta hordozni a fájdalmakat... Betegágyánál a hitetlenek is megtanulták, hogy az a szenvedés, amit neki adott Isten, semmiképpen nem hasonlítható ahhoz a szenvedéshez, amit Jézus Krisztus viselt el érte. Jézus a legnagyobb szenvedés, a keresztfakíjain között is így tudott imádkozni: „bocsáss meg nekik”. Ha Jézus ártatlan létére ilyen alázatos és türelmes volt, akkor én miért panaszkodnék, miért panaszkodnék én, a nyomorult féreg, akiért Jézus elszenvedte a bűn büntetését, s akire nála boldog otthon vár! Betegágya mellett igazán megértettem Jakab apostol szavát: „boldogoknak mondjuk a tűrni tudókat”. Ezért e koporsóban egy boldog ember földi maradványai pihennek.

Templomok építése közben épült ő maga is templommá. A legnagyobb építőmester, a Jézus Krisztus, testvérünkben szép templomot épített. Mert amíg a kőből megépített templom tornya csak az ég felé mutat, addig a Krisztus által épített lelki templom tornya az égbe ér s benne a harangszó nem ércnyelvek zengése, hanem mennyei himnusz, s a prédikátor nem gyarló szolga, hanem az a Főpásztor, aki úgy tanított, hogy közben erőt is adott hallgatója számára. Ennek a Főpásztornak a szava szól most hozzánk. Ezért reménykedünk, hogy a mi megboldogult testvérünk minden földi teherrel megszabadulva ott dicsérheti az Úr Jézust, ahová vágyakozott; az örökkévalóságban.

Mint gondos építőmester, mindig összehordta az anyagot, mielőtt munkához kezdett volna. Családi életében ennek az anyagösszehordásnak lett a kiabrázója. Fia számára állandóan hordta az építéset terén elért drága tapasztalatait s adta át mint gondos édesapa e drága kincseket. Fiában ma igen kiváló építésmérnököt köszönhetünk neki. Így gazdagodik a drága kincs, és az apa után így lesz a fiúból nagyobb mester. De tanítványai is mind arról beszélnek, hogy nem volt féltékeny a tudományára, amit tudott, nem rejtette el, hanem átadta tanulóinak.

A sok építőmester mind-mind szeretettel emlékezik rá. Hisszük azt is, hogy nemcsak a külső építés tudományát, de a lelkiekben való épülés útját is megmutatta tanítványainak, s úgy fiában, mint a többi tanítványában a Lélek temploma épül az örökkévalóság számára.

Felesége számára előkészítette annak lehetőségét is, hogy özvegyen maradt életében megoldja a holnap kérdését, s úgy távozik e földről, mint aki — emberi számítás szerint — jól elrendezte házat és földi javait.

Térj pihenni hát, fáradt vándor. Temetőnk veled gazdagabb lett, de szegényebbé vált egyházi és magyar református társadalmi életünk. De megszegényedett a hitves is egy jó férj, a gyermek is egy jó édesapa, a testvér is egy jó testvér életével. Az ég angyalai örvendeznek egy megtért lélek hazaérkezésén. Legyenek könnyeink az Isten iránti hála könnyei azért, hogy őt nekünk adta és 66 éven át számunkra megtartotta. Ámen.

A lapot alapította: D. Dr. Csiha Kálmán és Nagy László

Főszerkesztő: Nagy László

Szerkesztőség és kiadóhivatal:

Az Erdélyi Református Egyházkerület Igazgatótanácsa

Kéziratokat nem őrzünk meg és nem küldünk vissza

Készült a Református Egyház Misztótfalusi Sajtóközpontjának
nyomdájában

Műszaki szerkesztő: Bálint Lajos

Számítógépes szedés, tördelés: Török-Czirmay Ágnes